

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

**Dusnok Község
Önkormányzata**

HEP 2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	18
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	44
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	66
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	74
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	83
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	89
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	91
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	92
10. A HEP IT részletei.....	92
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	92
2. Jövőképünk	93
3. Megvalósítás	102
4. Elfogadás módja és dátuma	106

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, (Ebktv.) és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal összhangban Dusnok Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében szükséges feladatait. Az önkormányzat az Ebktv. 31. § (2). bekezdése alapján e programmal összehangolja az esélyegyenlőséget érintő más dokumentumait,¹ és a HEP elkészítésébe bevonja partnereit, különösen a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.

A település bemutatása

Dusnok község a Duna-Tisza közében, Bács-Kiskun megyében, a Dunától 5 km-re található. Három város - Baja, Kalocsa és Szekszárd- által határolt háromszög közepén fekszik, Kalocsától 18 km-re, Bajától 25 km-re, Szekszárdtól 30 km-re.

A falu nyugati részén terül el Elegyurpuszta, Hallerpuszta és Budzsak. A puszta mögött hatalmas erdő húzódik le a Dunáig, melyet Lenesnek neveznek.

A falu keleti részén van Papföld, Baja felé pedig Borsoshátpuszta és Izsákpuszta terül el.

A község nyugati határát érinti az 51-es számú főút, a községtől délre, 5 km-re pedig az M9-es autópályát épült meg néhány évvel ezelőtt. Ezzel az úttal, és a Szent László híd megépítésével elérhető közelségbe került a Dunántúl.

A megyeszékhely viszonylag távol esik a községtől (kb. 100 km), közigazgatásilag Kalocsához tartozik.

A település jól megközelíthető autóval és autóbusszal egyaránt. Az autóbusz járatok közlekedése sűrű, mindhárom városba és a fővárosba el lehet jutni közvetlen módon.

A község valamennyi útja aszfaltozott, csapadék- és szennyvízelvezetés, földgáz ellátottság megoldott. Kábel tv működtetésével a lakosság tájékoztatása biztosított. A faluközpontban elhelyezett térkép, jól látható utcanév- és házszám táblák biztosítják a községbe érkező idegenek tájékozódását. Az egészségügyi alapellátást két felnőtt és egy gyermek háziorvosi körzet (jelenleg három gyermekorvos helyettesít állandó gyermekorvos hiányában), fogorvos és egy védőnői körzet szakdolgozói biztosítják. A községben gyógyszertár is működik.

Az önkormányzat óvodát, önálló bölcsődei csoportot, művelődési házat és konyhát üzemeltet.

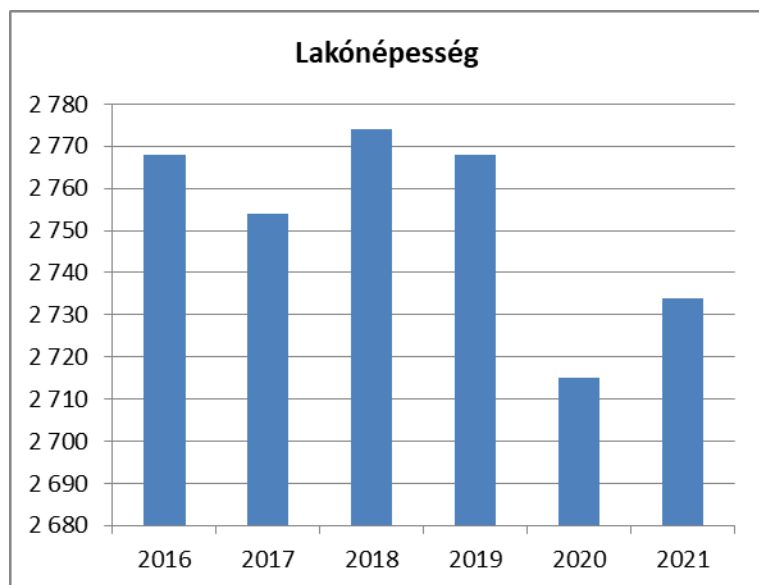
¹ Különösen ide tartozik a Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

A népesség nagy része római katolikus vallású, a vallásos értékrend nagyon sok családban jelen van, ezáltal a vallást is sokan gyakorolják. A községben működik nazarénus gyülekezet, ennek tagjai 5-6 családból kerülnek ki.

A község lakosainak jelentős hányada - 540 fő - horvát (rác), jóval kisebb hányada - 50 fő - német és - 40 fő - roma nemzetiségűnek vallja magát. A községben horvát, német és roma nemzetiségi önkormányzatok is működnek.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	2 768	bázis év
2017	2 754	99,49%
2018	2 774	100,73%
2019	2 768	99,78%
2020	2 715	98,09%
2021	2 734	100,70%

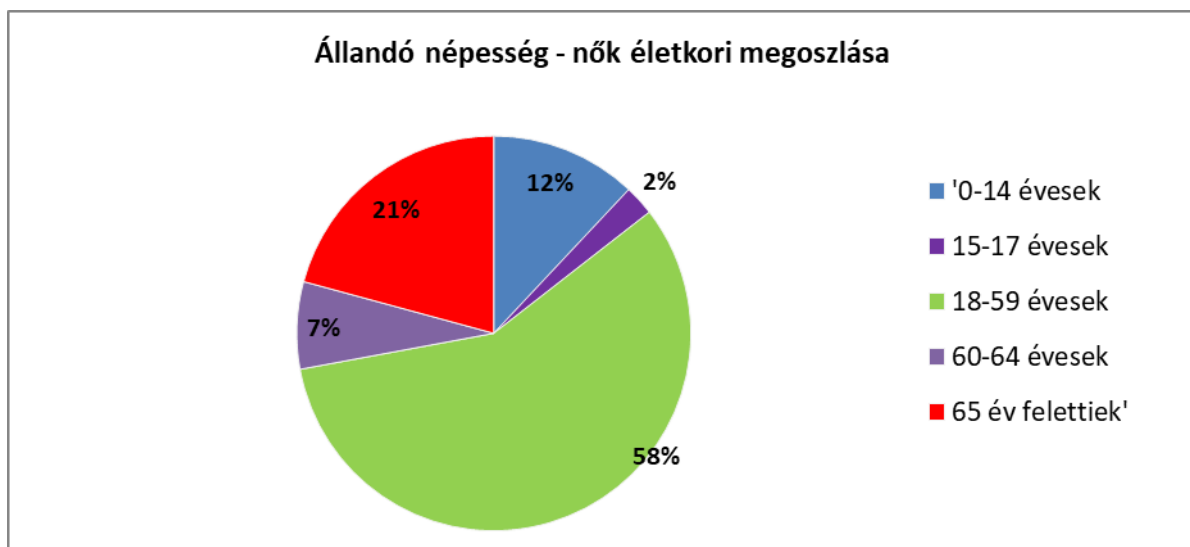
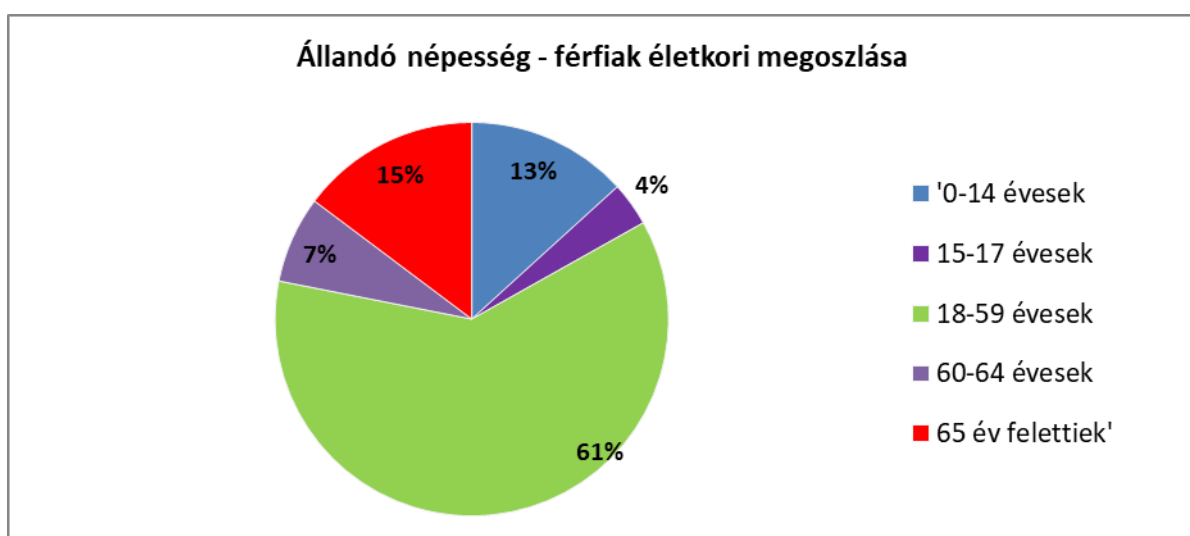
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakónépesség számánál egy enyhe emelkedés figyelhető meg az előző évhez viszonyítva.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 471	1 540	3011	48,85%	51,15%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			76	2,52%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	195	185	380	6,48%	6,14%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	53	38	91	1,76%	1,26%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	901	887	1788	29,92%	29,46%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	105	110	215	3,49%	3,65%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	217	320	537	7,21%	10,63%

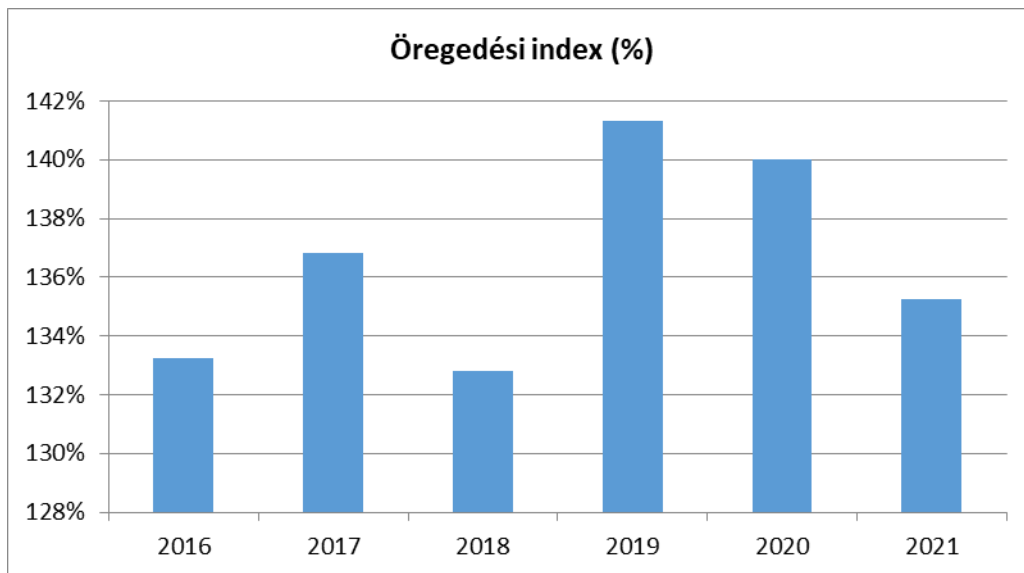
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Dusnok lakosságát az aktív korban lévő lakosok teszik ki. Megfigyelhető, hogy a 0-17 illetve a 60-64 éves korosztály a /nőknél/ megegyezik a 65 év feletti létszámával. A férfiaknál ez az arány elbillen a fiatalok arányában.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	505	379	133,25%
2017	509	372	136,83%
2018	514	387	132,82%
2019	537	380	141,32%
2020	546	390	140,00%
2021	560	414	135,27%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Egy enyhe csökkenés figyelhető meg, igaz, hogy az idősök száma emelkedett, de a születések számában is emelkedés figyelhető meg. Arányaiban az öregedési index csökkent.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-8,25
2017	-3,62
2018	9,04
2019	0,36
2020	-12,04
2021	7,34

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Községünkben az elvándorlás egy csökkenő tendenciát mutat.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-3,59
2017	-7,24
2018	-7,96
2019	-5,77
2020	-6,57
2021	-4,77

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Táblák: 1. 2. 3. 4. 5.

A születések száma növekszik, de még mindig elmarad a halálozások számától.

Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

DUSNOK település Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja különösen a HEP részét alkotó helyzetelemzés (HEP HE) és az intézkedési terv (HEP IT)² által:

- diszkriminációmentességet,³
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,⁴
- a közösségi közlekedéshez, és közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,⁵
- a szegregációmentességet, különösen a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.⁶

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok, HEP-ek célja különösen az önkormányzati képesség terén a helyi jogalkotási folyamat eredményesebbé tétele, s ehhez kapcsolódóan a partnerség erősítése, továbbá az önkormányzat által ellátott igazgatási szolgáltatások megszervezésének finomhangolása, a társadalmi kohézió erősítése, a fejlesztési forrásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint a tervezési eszköztár bővítése. A kialakult gyakorlattal ellentétben – mely gyakran öt célcsoportot említ – a cél elsősorban hat célcsoport, a mélyszegénységben élők, romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyeinek javítását célozza minden településen. Összességében elmondható, hogy a védelemnek és az esélyek biztosításának a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek helyzetének javítását nagyobb intenzitással kell szolgálnia, mint másokét. A HEP-ek nem mellékesen létrehoztnak egy a minisztérium számára hasznosítható értékelési rendszert az egyes HEP-ek összehasonlíthatósága által, különösen akkor, ha az önkormányzatok a HEP-ek tartalmi kereteit nem változtatják meg. A HEP alkalmat és lehetőséget teremt helyi együttműködések generálására, és elősegíthetik az önkormányzatok közötti megállapodások megkötését is. A HEP-ek kimondott célja az MNTFS és más felzárkóztató programok érvényre juttatása statisztikai adatok és a mentorok személyes támogatása által is.⁷

Az esélyegyenlőség elősegítésének célja a megkülönböztetésből fakadó hátrányok társadalmi szintű csökkentése. A programok végrehajtása során ez olyan csoportok segítségét és szempontjaik kiemelt figyelembevételét jelenti, melyek saját erejükből nem lennének képesek a hátrányaikból fakadó nehézségek leküzdésére, fokozottan ki vannak téve a hátrányos megkülönböztetés veszélyének, illetve támogatásra szorulnak a programok forrásaihoz történő hozzáférés során.

A1303/2013/EU rendelet I. melléklet 5. pontjával és a PM 1. B fejezet 1.5. részével összhangban a cél keretében érvényesül:

- a hozzáférhetőség horizontális célkitűzése, biztosítva az ESB alapok által társfinanszírozott javakhoz és szolgáltatásokhoz történő hozzáférést mindenki számára,
- a népesedési kihívások kezelése, melynek keretében elősegítjük az összes életkori csoport társadalmi befogadását.

A HEP helyzetelemző részének céljai:

„Annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok (tartósan rászorulóok - romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékossgal élők) helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett

² 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (1) bek.

³ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. ab) pont.

⁴ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 5 § (1) bek. e) pont.

⁵ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. bb) pont.

⁶ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. b), ba), ca) pont.

⁷ MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

intézkedések országos szinten is nyomon követhetők legyenek, a programokat a települési önkormányzatok egységes elvek mentén kell, hogy elkészítsék.”⁸

Elsődleges cél figyelembe venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.⁹ E mellett fontos a célcsoportokba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak.

A HEP IT céljai:

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza. Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.¹⁰ További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozható meg annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében:

1. képzettséghez való hozzáférés
2. munkaerő-piaci pozícióhoz és foglalkoztatási feltételekhez való hozzáférés
3. lakhatáshoz és lakhatási környezethez való hozzáférés
4. egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférés
5. közlekedéshez való hozzáférés
6. társadalmi és közösségi kapcsolatrendszerhez való hozzáférés
7. információhoz való hozzáférés
8. közszolgáltatásokhoz való hozzáférés (szociális, gyermekjóléti, és más kormányzati, önkormányzati közszolgáltatások) továbbá
9. hatalomhoz, önrendelkezéshez, önérvényesítéshez való hozzáférés
10. befogadó közösséghez való hozzáférés - szemléletformálás

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza

⁸ MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA (MNTFS) II. TARTÓSAN RÁSZORULÓK – SZEGÉNY CSALÁDBAN ÉLŐ GYERMEKEK –ROMÁK (2011–2020) Frissített változat. p. 119.

⁹ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (4) bek.

¹⁰ Alaptörvény XV. cikk. (4) bek., 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (3-4) bek.

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó folyamatos kommunikációt, és együttműködést az önkormányzathoz tartozó intézményekkel, valamint a tankerülettel.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a nemzeti felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.¹¹ A felzárkózás-politika helyi szintű lábaként 2013-tól kialakult a HEP-ek elkészítésének új rendszere. Célja, hogy a településeken élő, esélyteremtés szempontjából támogatásra szoruló társadalmi csoportok – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, fogyatékkal élő személyek, nők és az idősek – helyzete és életminősége javuljon.¹²

¹¹ Alaptörvény XXV. cikk.

¹² MNTFS 2030. p. 166.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország nemzetközi és szupranacionális jogból származó kötelezettségeire, és a nemzeti hagyományokra való tekintettel, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdítása nemzeti feladat. Az Alaptörvény különösen a II. cikk, és a XV. cikk (4) pontjára való tekintettel „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A HEP elkészítésének kötelezettségét az Ebktv. 31. § (1) bekezdése tartalmazza. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendelete,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete tartalmazza.¹³ A HEP alkalmazása során figyelemmel kell lenni más, az esélyegyenlőséget érintő jogszabályra is, különösen:
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Njt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyteremtés terén a nemzetközi, a szupranacionális, és a nemzeti célkitűzések egybeeshetnek. Nemzetközi¹⁴ célkitűzések:

1. **Nincs szegénység**
2. **Nincs éhség**
3. **Jó egészség és jó közérzet**
4. **Minőségi oktatás**

¹³ Vö. Jat.24. § (1) bek.

¹⁴ Forrás: Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (2017) határozata, amelyet a Közgyűlés 2017 július 6-án fogadott el, a Statisztikai Bizottságnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel kapcsolatos munkája (A/RES/71/313).

5. **Nemek közötti egyenlőség**
6. Tiszta víz és higiénia
7. Megfizethető és tiszta energia
8. **Tisztességes munka és gazdasági növekedés**
9. Ipar, innováció és infrastruktúra
10. **Csökkentett egyenlőtlenség**
11. Fenntartható városok és közösségek
12. Felelősségteljes fogyasztás és termelés
13. Klíma akció
14. Élet a víz alatt
15. Élet a szárazföldön
16. **Béke, igazságosság és erős intézmények**
17. **Partnerség a célokért**

Szupranacionális¹⁵ célkitűzések:

A Területi Agenda figyelembe veszi a közelmúltbeli szakpolitikai kereteket és menetredeket.¹⁶ Európa egységességének megőrzéséhez elengedhetetlen, hogy **hidat képezzünk** az eltérő jövedelmű, oktatási háttérű, kultúrájú, vallású, valamint különböző hagyományokkal rendelkező emberek között. Elő kell segítenünk a civil társadalom tagjai közötti együttműködést, és fokoznunk kell a szolidaritásukat a **szegregáció csökkentése**, valamint a **társadalmi befogadás** előmozdítása érdekében, a **sokszínűséget** pedig az **általános jóllét** szolgálatába kell állítanunk.

Nemzeti célkitűzések:

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.), majd 2014-ben a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t (1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.) 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), illetve a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési terve (Kormány 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozata) amely a következő évekre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait:

- I. Születés és gyermekkor
- II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig
- III. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód
- IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság
- V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem
- VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás
- VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés
- VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség
- IX. A stratégia nyomon követése, monitoring

¹⁵ Forrás : Területi Agenda 2030.

¹⁶ Forrás : Területi Agenda 2030 : Idetartozik többek között az Egyesült Nemzetek Szervezetének a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a fenntartható fejlődési célok (2015), a Párizsi Megállapodás (2015), az Egyesült Nemzetek Szervezetének Új városfejlesztési menetrendje (2016), az Európai Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaga (2019), a 2021–2027- es időszakra szóló, jövőbeli uniós kohéziós politikára irányuló javaslat (2018), az Európai Unió városfejlesztési agendája (2016), az Új Lipcsei Charta (2020), a Jobb életminőség a vidéki területeken című Cork 2.0 nyilatkozat (2016), az OECD város- és vidékpolitikára vonatkozó elvei (2019), az európai zöld megállapodás és az ahhoz kapcsolódó Fenntartható Európa beruházási terv és méltányos átállási mechanizmus (2020), az uniós helyreállítási program (2020), valamint az Európai Unió Tanácsa releváns következtetései.

Társadalmi felzárkóztatást az MNTFS-en kívül, különösen az alábbi nemzeti stratégiák, programok tartalmazzák:

1. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
2. Új Roma Stratégia (2019-2030)
3. Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
4. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)
5. Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)
6. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁷

1. „Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

2. Új Roma Stratégia (2019–2030) (A stratégia csak a határozatban megjelölt településeket érinti)

A Kormány 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozata az Új Roma Stratégiával (2019–2030) összefüggő feladatok meghatározásáról című dokumentumban a) megállapítja, hogy az általa megtárgyalt Új Roma Stratégia (2019–2030) című dokumentum (a továbbiakban: Stratégia) intézkedési tervek és intézkedések kidolgozásának alapjául szolgálhat; b) felhívja a miniszterelnöki biztos kinevezéséről szóló 3/2019. (IV. 18.) ME utasítással kinevezett miniszterelnöki biztost (a továbbiakban: miniszterelnöki biztos) és a belügyminisztert, hogy a Stratégia tervezetét egészítsék ki a 2021–2027-es európai uniós tervezési ciklus forrásfelhasználásának feltételeiről szóló elemekkel. Felelős: miniszterelnöki biztos belügyminiszter Határidő: a feltételek ismertté válását követő 90. nap 2. A Kormány a) egyetért azzal, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a „Felzárkózó települések” programjában kijelölt 30 település mellett Csörög, Monor és Nagybárcány településeken fejlesztési programot indítson, valamint felhívja a belügyminisztert, hogy a miniszterelnöki biztos együttműködésével és az érintett miniszterek bevonásával gondoskodjon e három településnek a „Felzárkózó települések” programjába történő bevonásáról a következő fejlesztési feladatok megvalósításával: aa) Csörög településen közösségi tér kialakítása, komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások kiszélesítése, valamint a gyermekjóléti alapellátások fejlesztése, ab) Monor Tabán városrészében felújítás alá eső házak, illetve a közfürdő állapotának felmérése, az ingatlanok tulajdonjogi helyzetének rendezése, lakások vásárlása, a településrész képének, lakhatási viszonyainak javítására infrastrukturális beruházások kivitelezése, ac) Nagybárcány településen komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások fejlesztése, a közösségfejlesztést célzó infrastrukturális fejlesztés és programok indítása; Felelős: belügyminiszter miniszterelnöki biztos érintett miniszterek Határidő: azonnal b) felhívja a belügyminisztert, hogy tegyen javaslatot a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott települési körből a bevonásra javasolt következő 30 településre

¹⁷ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

3. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023–2034)

A 81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról című dokumentum az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg az idősügyi stratégia célkitűzéseire szükséges kormányzati beavatkozási feladatokat. Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó idős generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Az idősekről való gondolkodás felöleli a jogbiztonság, kommunikáció, nyilvánosság, képzés, élethosszig tartó tanulás, egészségügy, rehabilitáció, mentális egészség, szociális ellátások, nyugdíjügy, foglalkoztatás, kultúra-közművelődés, sport-rekreáció, strukturált szabadidő-eltöltés, esélyegyenlőség, társadalmi kirekesztődés megelőzése, életútmodell, önkéntesség, generációk közötti együttműködés területeit és kapcsolódási pontjait. A stratégia prioritásai:

1. Esélyegyenlőség, pozitív reakciók az idősödés és a hosszabbéletűség Társadalompolitikai kihívásaira, fellépés az ageizmus ellen

A Stratégiában megfogalmazottak rámutatnak arra, hogy fokozni kell az érintettek bevonását és az e céllal történő együttműködések fejlesztését a különböző szektorok (kormányzati, nonprofit, for-profit, informális közösségek), a különböző szakpolitikák és különböző szolgáltató partnerek között. A társadalmi szemlélet változtatása azért is szükséges, hogy csökkenjen az idősekkel szembeni negatív sztereotípiák térnyerése.

2. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség

A Stratégia lényege egy társadalmi szemléletváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősödekről való gondolkodásban lényeges a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása.

3. Élethosszig tartó fejlődés, törekvés az életöröm, az autonómia megőrzésére és az önmegvalósításra

Az idősek számára képzésekkel is biztosítani kell az önellátás és az életminőségük megőrzésével kapcsolatos ismereteket. Meg kell teremteni a feltételeit az élethosszig tartó tanulásnak, az önszolgálati lehetőségeinek és az önkéntesség szélesebb körű kiépítésének, a generációk közötti együttműködés lehetőségeinek bővítését is.

4. Biztonság és megfelelő életminőség, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása, az emberi méltóság megőrzése és a funkcionális önállóság elősegítése

Az idős emberről a maga emberi teljességében kell gondolkodni. A figyelmet az emberi élet kiteljesedésére kell fordítani és nem szabad kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra leszűkíteni. A Stratégia alapvető irányelve és az idősügyi politikai fejlesztés egyik célja, hogy az idősokorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre, figyelembe véve azt, hogy az idősokorú személyeknek egyéneként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az időseknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idősek számára minőségi szempontok alapján is ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltokról.

5. Aktivitását és függetlenségét, társadalmi presztízsét megőrző idősödő és idős ember

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazott idősügyi politikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind megelőző (pro-aktív), mind a jelenlegi helyzetre választ adó (reaktív) megközelítéseket tartalmaznak. A Stratégiában foglaltak megvalósítása a társadalom valamennyi csoportját érinti – a fiataloktól a nagyon idősokorig. A Stratégiában megfogalmazott idősügyi politika megvalósítása lehetővé teszi az idősek önbecsülésének növelését, méltóságának

megóvását, valamint a társadalom többi korcsoportja részéről az idősokkal szembeni tisztelet növelését.

4. Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogytékosságügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy egyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben. Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar jelnyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviselőjét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

5. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁸

1. Az Akcióterv a családi élet és munkavállalás összehangolásának további támogatását tűzi ki célul, amelyet a következő konkrét intézkedésekkel javasolt elérni:

- a) A női-férfi munkamegosztás elősegítése
- b) A nők „láthatatlan”, „fizetetlen” munkájának fokozott elismerése
- c) A munka és családi élet összehangolása a nők és férfiak között a gyermekgondozási szabadság tekintetében
- d) A gondozási feladatokban való állami és munkaadói segítségnyújtás munkahelyi, vállalati bölcsődék és óvodák számának növelésével figyelembe véve a meglévő óvodák kapacitását;
- e) Szemléletmód formálás az oktatásban
- f) Szemléletmód formálás a vállalati magatartásban az 1201/2015. (IV. 9.) Korm. határozatban foglalt a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó Cselekvési Terv aktualizálása a vállalatok felelős magatartásának erősítése érdekében;
- g) Család-és gyermekbarát környezet kialakítása

2. A nők részvételének segítése azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony.

3. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági, egészségi és szociális védelmének megteremtése.

¹⁸ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

2.1 Kapcsolódás stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi esélyegyenlőségi program szorosan kapcsolódik Dusnok Község Önkormányzata képviselőtestületének **2020-2024. évekre szóló Gazdasági programjához.**

Különösen: Költségvetési koncepció, vagy Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az Önkormányzat gazdasági programját alapvetően befolyásolják azok a fejlesztési, szolgáltatás megvalósítási és biztosítási, illetve egyéb programok, melyekben területi elhelyezkedése illetve céljai miatt érintett.

Az Önkormányzat a következő *országos* programokban érintett:

- Start mintaprogramok (munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás)

Az Önkormányzatot az alábbi *régiós* programok érintik:

- Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Vagyonkezelő és Közszolgáltató Zrt-ben való részvétel (gesztor: Csongrád)

A program célja a térségben megvalósuló hulladékgazdálkodási projekt működtetése. Dusnok Község Önkormányzata aláírta a Homokhátsági Regionális Szilárdhulladék Kezelési Konzorcionális Együttműködés Konzorcionális Szerződését a regionális települési szilárd hulladék kezelésének megoldására, az ehhez szükséges gazdasági, pénzügyi és jogi előfeltételek megteremtésére és az európai uniós követelményrendszer megvalósításának elősegítése céljából.

Az Önkormányzat a következő *társulásokban* vesz részt:

- Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulás, Felső-Bácskai Hulladékgazdálkodási Társulás, Kalocsakörnyéki Ivóvízminőség-javító Társulás, Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok,¹⁹ kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az adatgyűjtés során segítséget nyújtott:

- a Központi Statisztikai Hivatal honlapjának Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) szerinti adatgyűjtésre vonatkozó oldala: http://www.ksh.hu/adatgyujtesekadatavetelek_2013
- Kalocsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- helyi adatgyűjtések, népesség nyilvántartás
- Helyi Oktatási Intézmény, Óvoda vezetőség
- TEIR

Adathiányok:

- A Dusnoki Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnökének nyilvántartása szerint 102 fő roma van Dusnokon. Ezzel szemben a 2011.évi népszámlálási adatok alapján községünkben 40 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek.
- Családon belüli erőszakról nincs – hivatalos - tudomásunk
- a felnőttképzésben való részvételnek számszerű adatai nincsenek
- A TEIR rendszerben, és a KSH adatbázisban sok esetben nem szerepeltek a legfrissebb adatok, ezért fordulnak elő adathiányok

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az emberi méltóság minden egyén, és társadalmi csoport tekintetében egyenlő, korlátozhatatlan, visszavonhatatlan, megkérdőjelezhetetlen. Nem megengedhető „A roma kisebbséggel szemben megfogalmazott olyan véleményesítő kijelentés, amely figyelmen kívül hagyja a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság értékét.”²⁰ A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége abban az esetben fedi egymást, ha a roma személy egyúttal a mélyszegény célcsoportba tartozik. A romák és mélyszegények egy célcsoportban való említése a HEP-ben a munkahelyteremtéssel foglalkoztatással, oktatással és képzéssel, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, szegregátummal, helyi közélettel kapcsolatban indokolt lehet.

Fontos, hogy a jogalkotó több irányból kívánja a nemzetiségi lakosság esélyeit növelni. Egyrészt, az Njt. 81 § (1) bek. által meghatározott nemzetiségi jogok, „különösen a kollektív nyelvhasználat, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.” Az Njt. 81 § (1a) bek. alapján, a nemzetiségi önkormányzat részére az (1) bekezdésben biztosított egyetértési joggal kapcsolatban, a nyilatkozat megtételére - jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - harminc nap áll rendelkezésre. A határidő - bármely érdekeltnek a másik félhez intézett nyilatkozata alapján - egy alkalommal további tizenöt nappal meghosszabbodik. A határidő jogvesztő. Másrészt, az Njt. 115. § d) pontja alapján a helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata „d) a képviselt közösség érdekképviseletével,

¹⁹ Különösen a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv, és a szakképzési intézkedési terv.

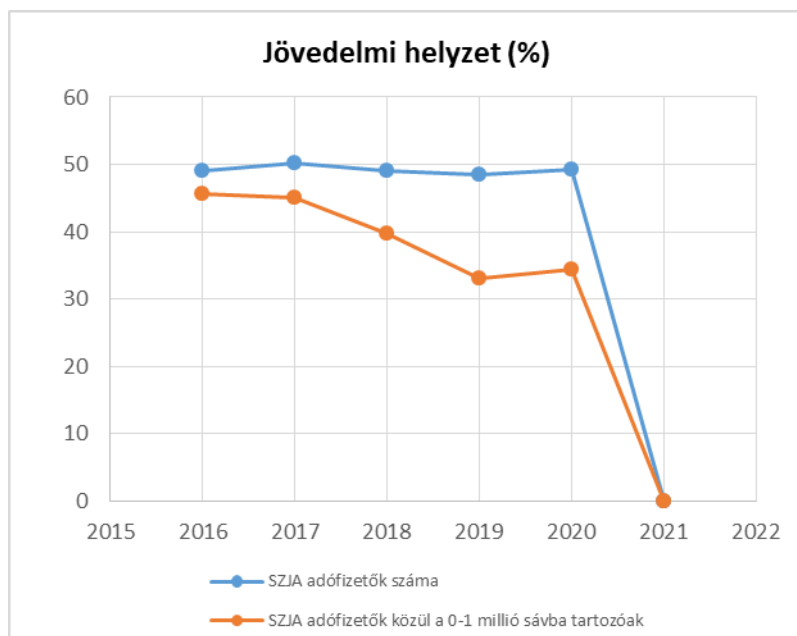
²⁰ Bővebben lásd : 828/2011. (VI. 22.) számú médiatanácsai határozat kivonata.

esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.”²¹

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	49,02	45,66
2017	50,25	45,02
2018	49,04	39,78
2019	48,42	33,13
2020	49,16	34,35
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön élő romák próbálnak beilleszkedni és törekednek az általánosan elfogadott társadalmi normák betartására. A helyi lakosság pedig arra törekszik, hogy ne legyenek kizárva.

²¹ 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (Njt.)

Intézményeinkben egyenlő bánásmódot biztosítunk minden településünkön lakónak, segítve beilleszkedésüket. Kiemelkedő feladata van ebben a családsegítő munkatársainak.

A romák közül egyre többen helyezkednek el a magánszférában, esetleg ingázóként külföldre járnak. Főleg a fiatalok már nem csak közfoglalkoztatási programokban dolgoznak. Az új Családi Otthontermelési Programnak köszönhetően több fiatal család saját lakást is tudott vásárolni.

- Dusnokon nincs hajléktalan személy, a lakásállomány megfelelő. A szegényebb családok is – lehetőségeikhez mérten - próbálják komfortosabbá tenni otthonukat. Villany, víz és közcsatorna a lakóépületek 95 %-ában van. Saját tulajdonú lakásokban laknak, de egyéb vagyonnal nem rendelkeznek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

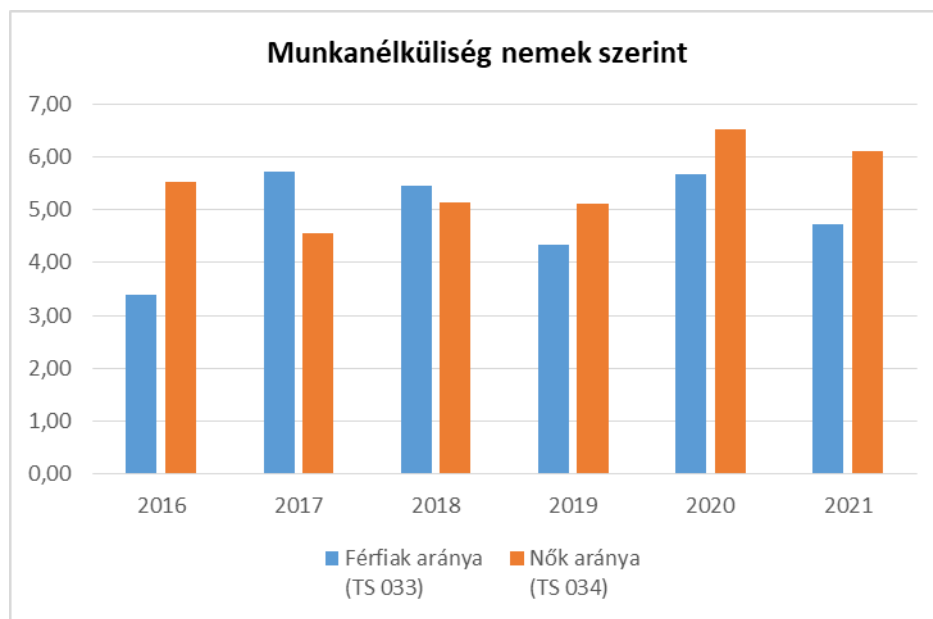
A három nagy település közelsége nem jelenti a biztos munkalehetőséget és megélhetést a községben élők számára. A bizonytalanság miatt többen külföldön keresik és találják meg számításukat.

Az Önkormányzat továbbra is részt vesz a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban, mely (2023-ban 19 fő) bevonásával kívánja megoldani többek között az intézmények munkaerőbővítését, a közterületek karbantartását és az idősek segítségét.

A 60 év feletti emberek a nyugdíj előtti segílyt (NYES) igénylik, mely lehetőséget ad, hogy egy biztos jövedelemhez jussanak.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	3,39	5,53	4,46%
2017	5,73	4,55	5,14%
2018	5,46	5,14	5,30%
2019	4,34	5,12	4,73%
2020	5,66	6,52	6,09%
2021	4,73	6,11	5,42%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

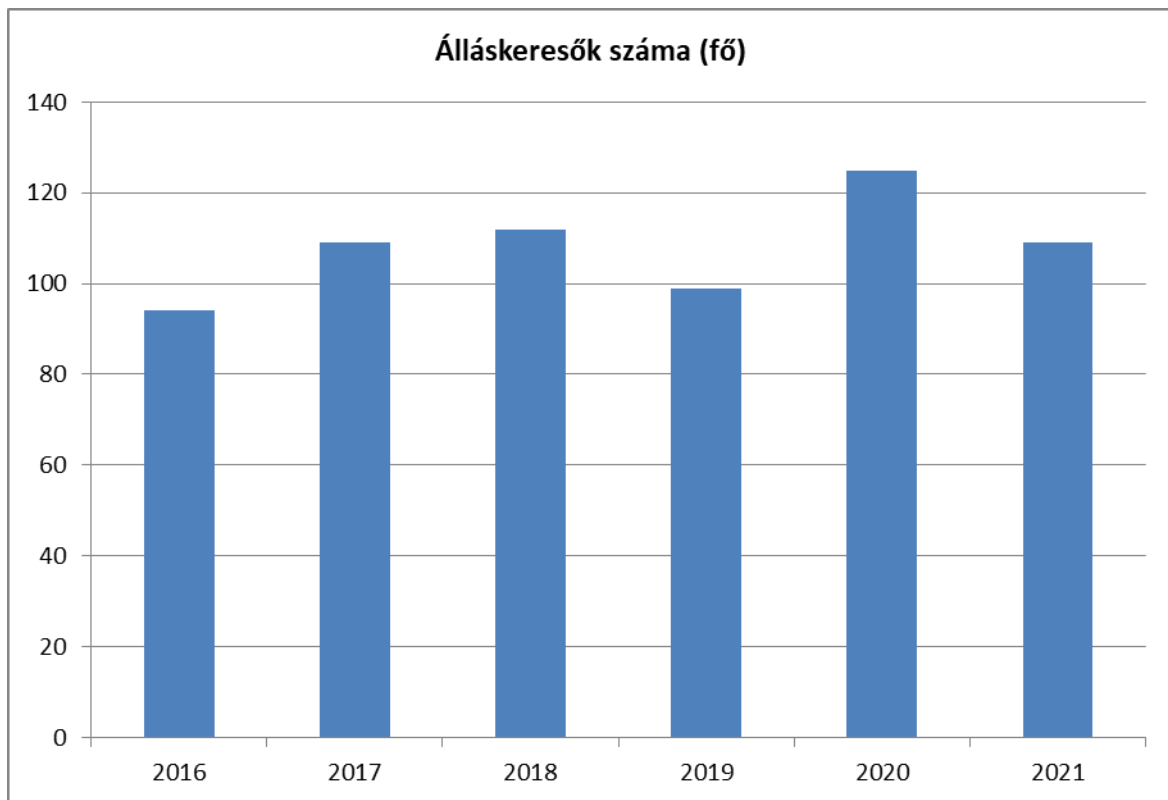

A nyilvántartott álláskeresők között a férfiaknak nagyobb lehetőségük van elhelyezkedni a munkaerő piacon. Nagyon sok szakmunkásra illetve segédmunkásra van kereslet napjainkban.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	94	109	112	99	125	109
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	6,00	5,00	2,00	3,00	2,00	0,00
	%	6,38%	4,59%	1,79%	3,03%	1,60%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	13,00	14,00	14,00	9,00	10,00	6,00
	%	13,83%	12,84%	12,50%	9,09%	8,00%	5,50%
26-30 év (TS 039)	Fő	10,00	9,00	9,00	10,00	15,00	7,00
	%	10,64%	8,26%	8,04%	10,10%	12,00%	6,42%
31-35 év (TS 040)	Fő	6,00	7,00	8,00	11,00	10,00	10,00
	%	6,38%	6,42%	7,14%	11,11%	8,00%	9,17%
36-40 év (TS 041)	Fő	10,00	14,00	10,00	11,00	8,00	5,00
	%	10,64%	12,84%	8,93%	11,11%	6,40%	4,59%
41-45 év (TS 042)	Fő	12,00	12,00	10,00	9,00	19,00	10,00
	%	12,77%	11,01%	8,93%	9,09%	15,20%	9,17%
46-50 év (TS 043)	Fő	9,00	13,00	10,00	8,00	10,00	10,00
	%	9,57%	11,93%	8,93%	8,08%	8,00%	9,17%
51-55 év (TS 044)	Fő	13,00	9,00	12,00	7,00	3,00	7,00
	%	13,83%	8,26%	10,71%	7,07%	2,40%	6,42%
56-60 év (TS 045)	Fő	11,00	15,00	12,00	9,00	23,00	14,00
	%	11,70%	13,76%	10,71%	9,09%	18,40%	12,84%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4,00	11,00	25,00	22,00	25,00	40,00
	%	4,26%	10,09%	22,32%	22,22%	20,00%	36,70%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

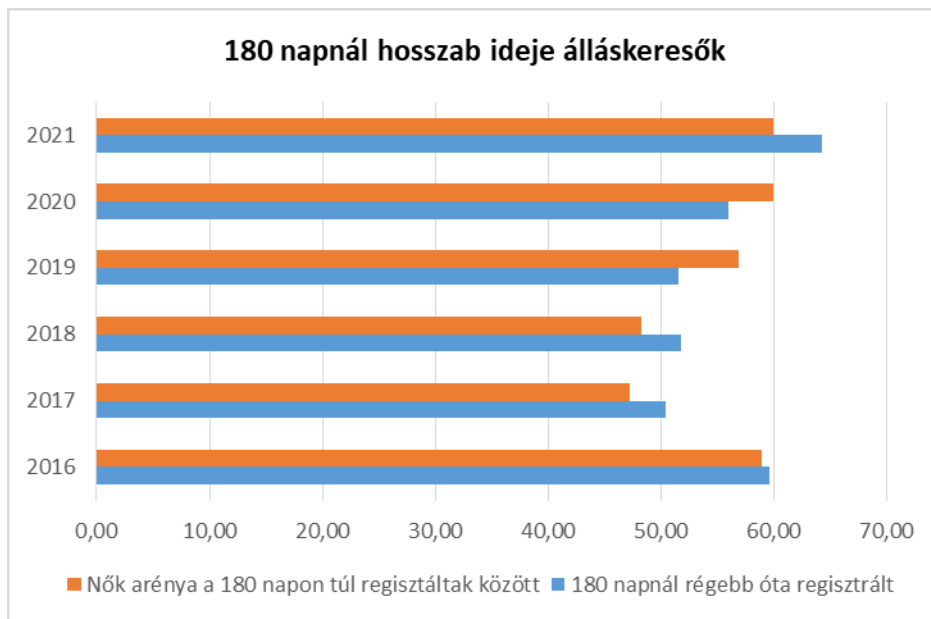
Az adatokból megfigyelhető, hogy sajnos a nyugdíj előtt álló lakosok nem tudnak elhelyezkedni a munkaerő piacon.

A **NYES** lehetőséget ad, hogy egy kevés, de biztos jövedelemhez jussanak a 60 év feletti emberek.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	59,57	58,93
2017	50,46	47,27
2018	51,79	48,28
2019	51,52	56,86
2020	56,00	60,00
2021	64,22	60,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2021-ben az előző évekhez viszonyítva kiugróan magas a 180 napnál régebb óta regisztráltak száma.

A nők aránya viszont csökkent arányaiban, ez betudható a 40 év szolgálati idő utáni nyugdíjba vonulásnak illetve a 60 év feletti NYES által adott kedvezményeknek.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Az alacsony iskolai végzettségű, képzetlen személyek helyzete hátrányosabb a munkaerő-piacon. Nagy hangsúlyt kell fektetni a különböző képzésekre és az induló képzések ésszerű megválasztására. A legfeljebb 8 általános iskolai osztállyal rendelkezők segédmunkásként, betanított munkásként vagy közfoglalkoztatottként foglalkoztathatók. A legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkezőket, akik tovább képeznék magukat. Térítésmentesen végzettséghez is tudjuk juttatni a környező szakiskolák közreműködésével.

Az álláskeresési ráta csökkenése tehát már nem csak a közfoglalkoztatásba történt bevonás miatt történik.

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatalnál 76 ingyenes képzés közül választhatnak a regisztrált álláskereső.

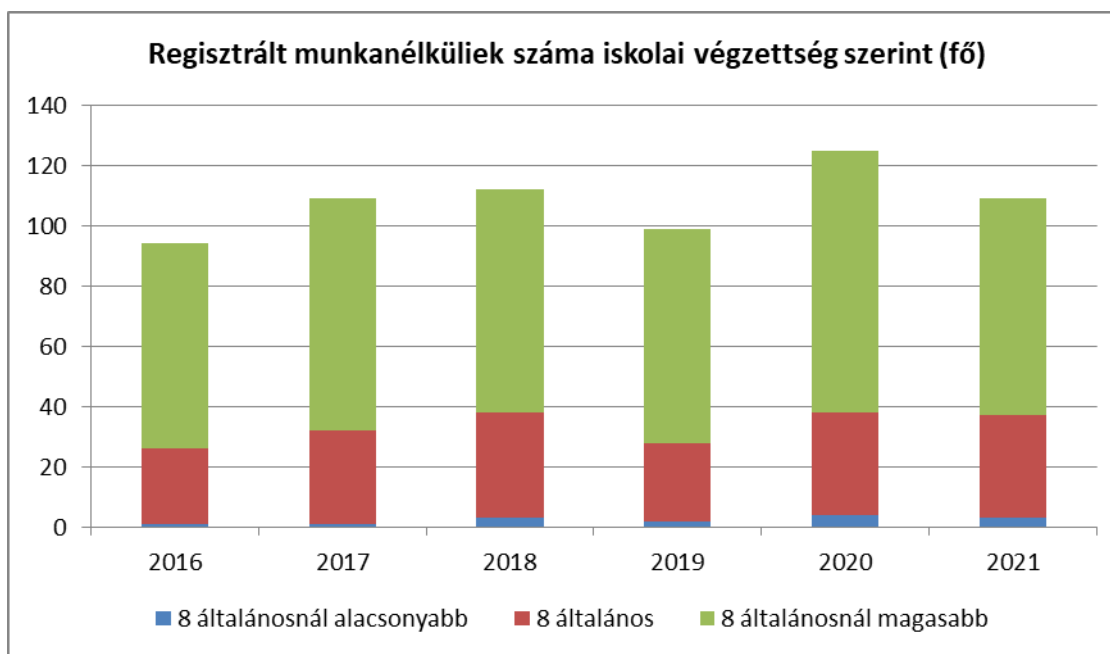
A képzési jegyzéket a Bács-Kiskun megyei munkaerő piaci igények alapján állították össze. A kéthónapostól az egyéves időtartamig, több képzőpartnerrel valósulnak meg a tanfolyamok, továbbá a felvételi követelmények is változóak.

Ennek eredményeképpen a regisztrált munkanélkülieknek nagyobb lehetőségük lesz, egy általuk kiválasztott új szakmát kitanulva állást találni a munkaerő piacon,

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	94	1	1,06%	25	26,60%	68	72,34%
2017	109	1	0,92%	31	28,44%	77	70,64%
2018	112	3	2,68%	35	31,25%	74	66,07%
2019	99	2	2,02%	26	26,26%	71	71,72%
2020	125	4	3,20%	34	27,20%	87	69,60%
2021	109	3	2,75%	34	31,19%	72	66,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők nagyobb eséllyel találnak munkát a munkaerő piacon. Képzségek elősegítésével ez az arány évről évre csökkenthető.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Közfoglalkoztatás keretein belül az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a legnehezebb helyzetben élő családok munkanélküli tagjai foglalkoztatásának elősegítésére. Ez az önkormányzat szűkös anyagi helyzete miatt csak közfoglalkoztatás keretein belül lehetséges.

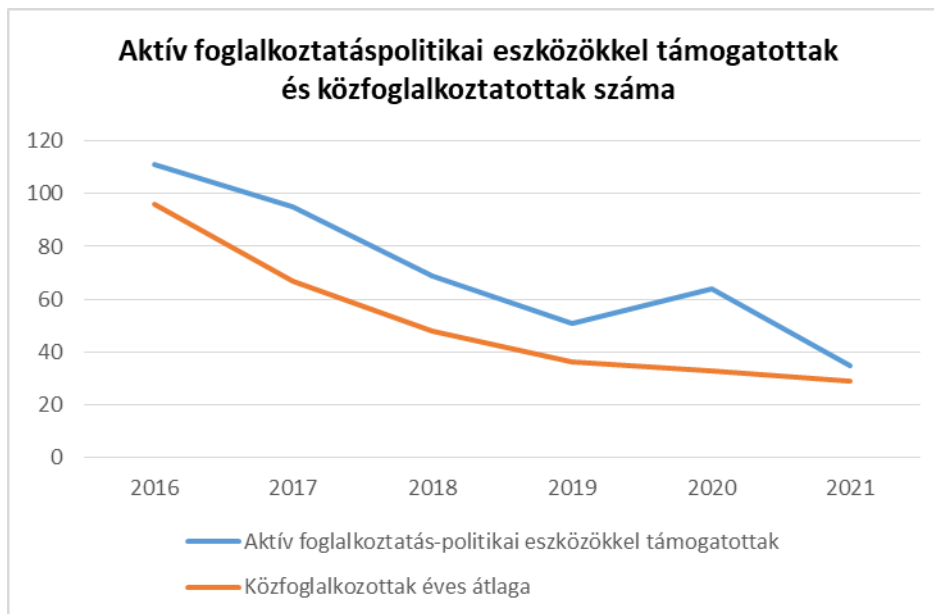
2021-ben a START mintaprogramból 2 projektelemmel, 28 fő került elhelyezésre.

A szociális program 14 fővel, a hosszabb közfoglalkoztatási program szintén 14 fővel indult. A szociális programban dolgozó közmunkások a település rendezettségért, tisztántartásáért felelősek. A hosszabb közfoglalkoztatási programon belül házigondozók, ifjúsági segítő, szakácsok, és dajkák kaptak lehetőséget az önkormányzat által fenntartott intézményekben. Jelenleg 19 fő közmunkást foglalkoztat az Önkormányzat. Az előző évet figyelembe véve a közmunkások létszáma csökkent. A munkaerőpiacon sikerült állást találniuk, az idősebbek pedig a NYES által adott lehetőséggel éltek.

A közfoglalkoztatás célja a munkavállalók részéről a munkateszt, az aktivitás növelése, az önkormányzatok részéről az értékteremtés, településüzemeltetés és településfejlesztés, a társadalom részéről a tranzitfoglalkoztatás, valamint a szegénységnyhító funkcióban ragadható meg.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	111	96
2017	95	67
2018	69	48
2019	51	36
2020	64	33
2021	35	29

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla:3.2.5.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalászási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Az önkormányzat törekszik a **munkahelyteremtő vállalkozások** településünkön történő megjelenésének segítésére.

Dusnok község belterületi útjainak korszerűsítése, pályázat:

Nyolc „fő” feltételnek kellett településünknek megfelelni, rendezési tervet kellett módosítani és csak a munkahelyekhez, közintézményekhez kapcsolódó úgynevezett „gyűjtő utakra” lehetett pályázatot beadni. A Köztársaság utcában az Iskola és a Posta előtt buszmegálló épült a közvetlenül Dusnokról induló és Dusnok végállomású járatok számára. A pályázat burkolatszélesítést, fásítást, utcabútorokat, parkoló kialakítást, bejáró rávezetést tartalmaz. Ez a pályázat 2013. évben megvalósult.

A helyi út- és járdahálózat felújítása, karbantartása folyamatosan biztosított, ehhez elsődlegesen helyi vállalkozókat alkalmazunk. 2017. évben pályázatból megközelítőleg 3 km új járdaszakaszt építettünk.

2018-2021 között megközelítőleg 1300 fm utcaszakasz felújítása valósult meg, valamint a **2022** évben elnyert pályázati összegből a jövőben még 730 fm-nyi útfelújítást fogunk megvalósítani.

2021-2022 évben összesen 452 fm-nyi járdaszakasz felújítása valósult meg, illetve a **2022** évben elnyert pályázati forrásból még 400 fm-nyi járdaszakasz fog megújulni.

A **2018-2021**-ig a helyi óvoda és bölcsőde felújítása befejeződött. A felújítás során a helyi vállalkozókat részesítettük előnyben. A pályázatnak köszönhetően az óvoda, bölcsőde udvara korszerűbb lett és új pancsoló medence került kialakításra.

A **2021.** évben került megvalósításra a „Nemzeti Szabadidős- Egészség Sportpark Program” keretében a Dankó utcai sporttelepen egy kültéri fitnesz park. Ennek a használatát térítésmentesen biztosítjuk mindenki számára.

2021-ben a helyi napköziotthonos konyha épületének és eszközparkjának felújítására megtörtént, ezzel biztosítva, több idős, rászoruló és gyermek étkeztetését.

2021-ben megvalósult a minibölcsodei csoport kialakítása. A Vajas partra új játszótér került kiépítésre, kommunális eszközök beszerzése révén megújult gépparkkal tudjuk rendben tartani közterületeinket, parkjainkat.

2022-ben a Vajas parti sétány közvilágításának 1. ütemtervét megvalósítottuk, 60 darab napelemes kandelláber telepítésével, és további bővítést eszközölünk.

Dusnok Község Önkormányzata **Magyar Falu Program keretén** több pályázatban is vesz részt.

2022-ben meghirdetett:

Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és közösségszervező bértámogatása. A pályázatnak köszönhetően 1 fő közösségszervezőt alkalmazunk, akinek bére 100 %-ban támogatott.

Út, híd kerékpár forgalmi létesítmény, vízelvezető rendszer építése/ felújítása, mely támogatói döntés alapján a projekt vissza nem térítendő támogatásban részesült, melynek támogatási intenzitása 100 %.

Önkormányzati járdaépítés/felújítás támogatása, melynél szintén támogatói döntés alapján a projekt vissza nem térítendő támogatásban részesült.

Dusnok jövőbeni fejlesztési tervei:

Dusnoki látogatóközpont kialakítása:

A fejlesztés célja, hogy az önkormányzat tulajdonában lévő településközponti ingatlanon egy látogatóközpontot hozzon létre, mely a térség kulturális adottságaira építő új vonzerő létrehozását tartalmazza. A látogatóközpont két különálló épületből tevődik össze, az egyik hagyományos technológiával, építőanyaggal épülő parasztház, mely helyet biztosít a dusnoki hagyományok, értékek bemutatására. A másik épület hasonló épületformával és tömeg-arányokkal fog rendelkezni, megjelenése azonban el fog térni a hagyományostól, mivel ezt az épületet már korszerű építéstechnológiával kívánjuk megvalósítani, az anyaghasználattal és belső tér kialakításával a jelenkor építészeti eszközeit kívánja bemutatni. A látogatóközpont a múlt-jelen-jövő helyi kulturális adottságait mutatja be, többek között építészeti eszközökkel, interaktív elemekkel. A látogatóközpont alkalmas rendszeres rendezvények megtartására, kortárs művészek munkáinak kiállítására, népművészeti eszközök bemutatására.

Közterületi fejlesztési elképzelések:

a települési környezet közösségi célú fejlesztését és élhetőbbé tételét célozza meg a jelen felhíváson keresztül megvalósítandó projekttel.

Fő cél a lakosság komfortérzetének és életminőségének javítása a közhasználatú terek zöldfelületeinek, növényállományának és infrastruktúrájának funkcionális és közösségi célú rekonstrukciójával, továbbá a helyi közösség minden tagja számára egyenlően hozzáférhető, egészségfejlesztésre alkalmas szabadidős és sportolási lehetőségek bővítésével.

A megújuló István Király téren a helyi lakosok számára egy esztétikus találkozóhely létesül. A térgyalogos közlekedés szempontjából a megújuló közvilágítással és burkolattal javuló közbiztonságot, közlekedésbiztonságot és akadálymentességet biztosít. Minőségileg javul a gyalogos és kerekesszékes elérhetősége és megközelíthetősége a helyközi és távolsági tömegközlekedésnek, a település fő intézményeinek (orvosi, fogorvosi rendelő), valamint a rekreációs és idegenforgalom szempontjából fontos tereknek (Vajas-fok). A Barai

Szabadidőparkban lévő tó körül létrehozandó futópályával új helyi szabadidős és sportolási lehetőség biztosítja a lakosság egészségének javítását, életminőségének fejlesztését, ezzel pedig a park funkciói bővülnek. A futópálya körül kiépített közvilágítás révén a nap 24 órájában biztonságos körülmények között használható a pálya. Az esztétikai és funkcionális megújítások, fejlesztések a helyben élők és a településre érkezők számára növelik Dusnok élhetőségét, javítják a településkép arculatát.

Útfelújítási tervek:

A projekt során önkormányzati tulajdonú, a település mindennapi közlekedésében jelentős szerepet betöltő belterületi lakóutcák kerülnek felújításra. A Bara utca összeköti a Kölcsey és a Nyárfa utcákat a Vágóhíd utcával, fontos szerepet tölt be a Bara Szabadidőpark felé vezető forgalom levezetésében. A Vágóhíd utca a Köztársaság utca felől érkező forgalmat bonyolítja le a Bara Szabadidőpark felé.

A fejlesztéssel érintett Bara utca és a Vágóhíd utca találkozásánál található a község életében egyik legfontosabb szerepet betöltő zöldfelület, a Bara Szabadidőpark, emellett az utcák 500 m sugarú körén belül a településen számos közintézmény, iskola, óvoda, bölcsőde, könyvtár, községháza, boltok, posta, vállalkozások és üzletek is megtalálhatóak.

A Kalocsai Járási Hivatal Járási Foglalkoztatási Osztálya által támogatott foglalkoztatási csoportok a következők:

- álláskeresők vállalkozóvá válási támogatása
- munkahelymegőrző támogatás
- álláskeresők képzési támogatása
- utazási és csoportos személyszállítás támogatása
- 25 év alattiak elhelyezkedési támogatása
- 50 év feletti munkába állási támogatás

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

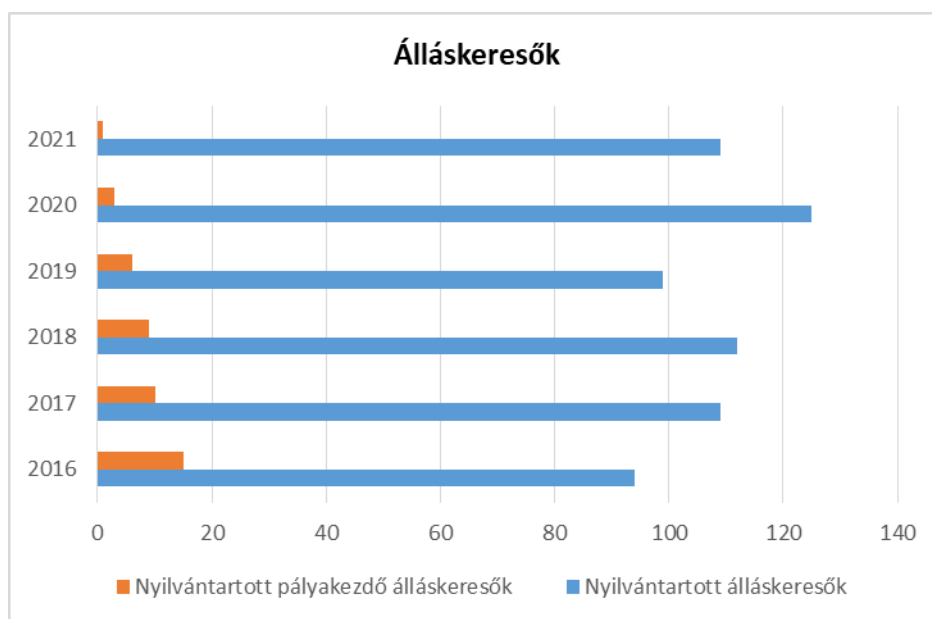
Kistelepülés lévén helyben eddig nem tudtuk megoldani az alacsony iskolai végzettségű álláskeresők képzését. Célunk azonban, hogy helyben, az IKSZT keretein belül különféle, a munkaerőpiac igényeinek megfelelő képzések szervezésében részt vállaljunk. A kalocsai Járási Hivatal és a családsegítők közreműködésével fel kívánjuk venni a kapcsolatot a helyi képzetlen álláskeresőkkel, propagálni szeretnénk a tanulás fontosságát, elősegíteni a felnőttképzést. Ez ügyben a térségben található több köznevelési intézménnyel is tartjuk a kapcsolatot.

Úgy gondoljuk azonban, hogy ezt nem elég felnőtt korban elkezdni, ezért célunk az is, hogy már az általános iskola felső tagozatában tájékoztatást kapjanak a gyerekek egyes foglalkozásokról, szakmákról. Az általános iskolával együttműködve elő kívánjuk segíteni azt, hogy legalább havonta egyszer a felső tagozatosok körében szakemberek bemutassák munkájukat, vállalkozásukat.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	94	15
2017	109	10
2018	112	9
2019	99	6
2020	125	3
2021	109	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők illetve a nyilvántartott pályakezdők száma csökkent az előző évhez viszonyítva.

Az álláskeresők igyekeznek az átképzések által megtalálni azt a területet, ami segítségével nagyobb eséllyel tudnak megfelelni a munkaerőpiacon.

Az aluliskolázott, képzetekben nem résztvevő álláskeresőknek a közfoglalkoztatásban való részvétel ad lehetőséget a megélhetéshez.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A Kalocsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya segítséget nyújt az adatok egyeztetésében.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Rendszeresen foglalkoztatunk saját fenntartású intézményeinkben mélyszegénységben élő munkavállalókat, roma nemzetiségű munkavállalókat akár közfoglalkoztatáskörében, de közalkalmazottként is.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A méltányos bánásmód és a megkülönböztetésmentesség alapvető jog az Európai Unióban. Az egyenlőség az Unió legfontosabb alapértékeinek egyike, településünkön ezzel a szemlélettel élünk. Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén nem történt.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A Művelődési Házban minden lakosnak biztosított az informatikai hozzáférés.

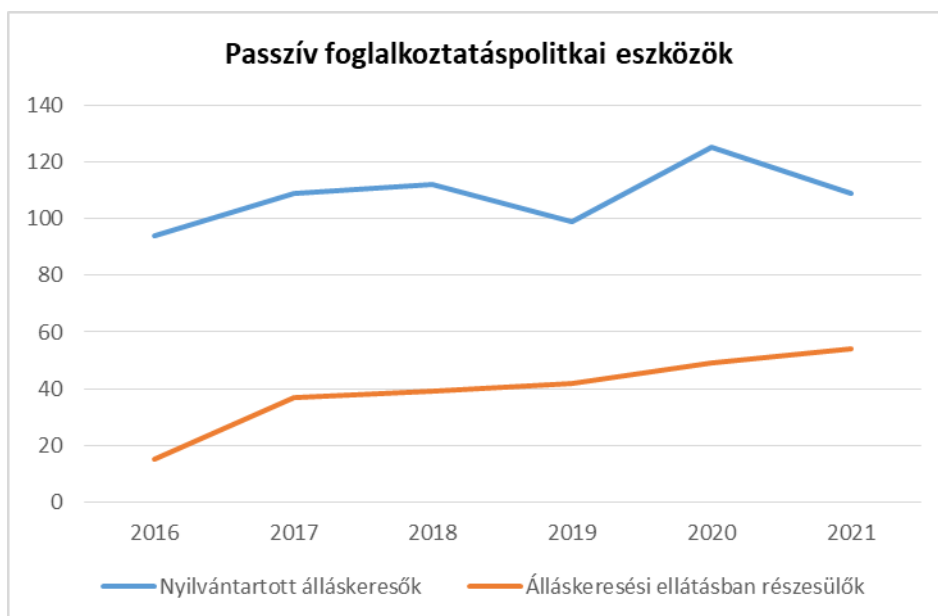
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Dusnok Község Önkormányzata az alacsony jövedelmű háztartásokat lakhatási támogatással segíti, melynek összege családoknál 3.000,-Ft/hó, egyedülállóknál 2.500,-Ft/hó villamos áram támogatás.

Az állam által nyújtott szociális tűzifa program keretében sok háztartás jut ingyenes tűzifához, ami a téli időszakban nagy segítséget nyújt családok számára.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	94	4,99%	15	15,96%
2017	109	5,82%	37	33,94%
2018	112	5,98%	39	34,82%
2019	99	5,35%	42	42,42%
2020	125	7,03%	49	39,20%
2021	109	6,19%	54	49,54%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

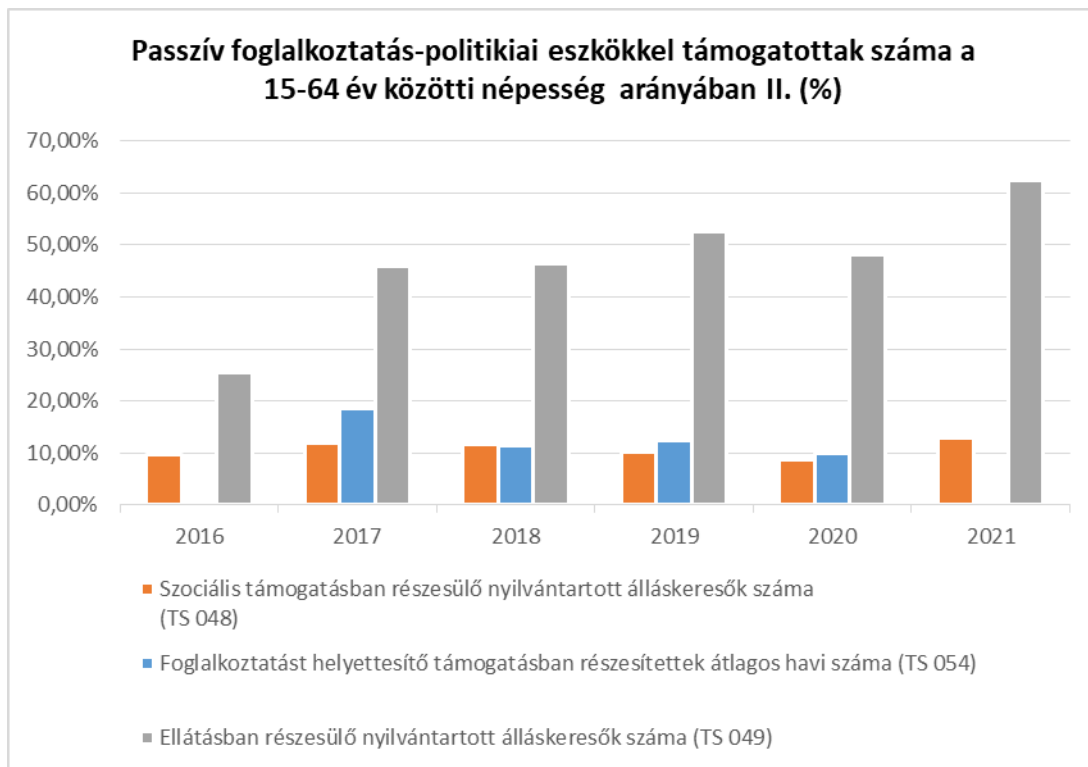
A nyilvántartott álláskeresők száma csökkent az előző évhez viszonyítva, az álláskeresési ellátásban részesülők számánál egy egyenletes növekedés figyelhető meg.

Az álláskeresési járadékban részesülők számának emelkedése a közel múltban elvesztett állású emberek számának növekedése.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	9	9,57%	n.a.	-	24	25,53%
2017	13	11,93%	20	18,62%	50	45,87%
2018	13	11,61%	13	11,28%	52	46,43%
2019	10	10,10%	12	12,33%	52	52,53%
2020	11	8,80%	13	10,03%	60	48,00%
2021	14	12,84%	n.a.	-	68	62,39%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

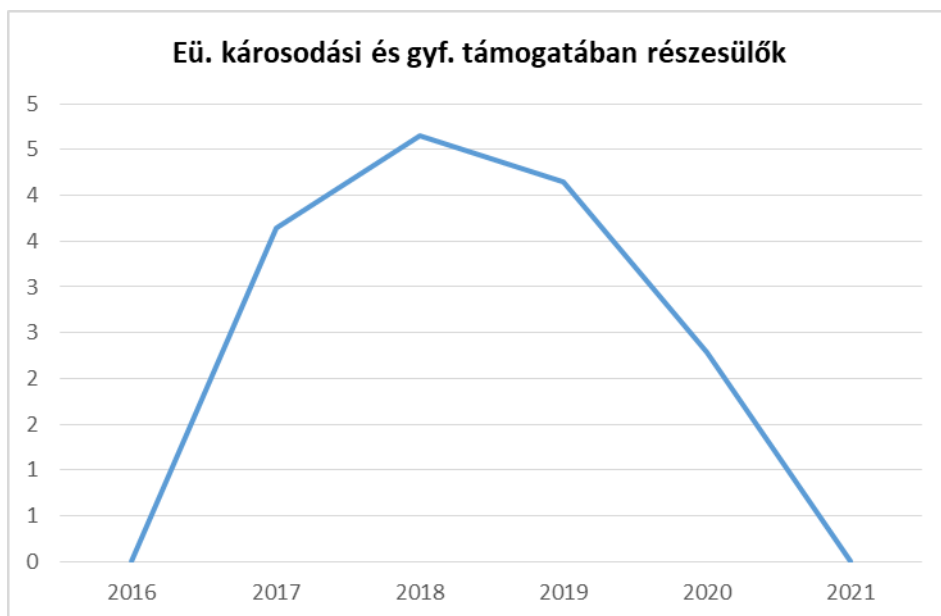

Az előző éveket figyelembe véve az ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma nő, viszont a szociális támogatásban részesülő álláskeresők száma is növekszik.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	4
2018	5
2019	4
2020	2
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

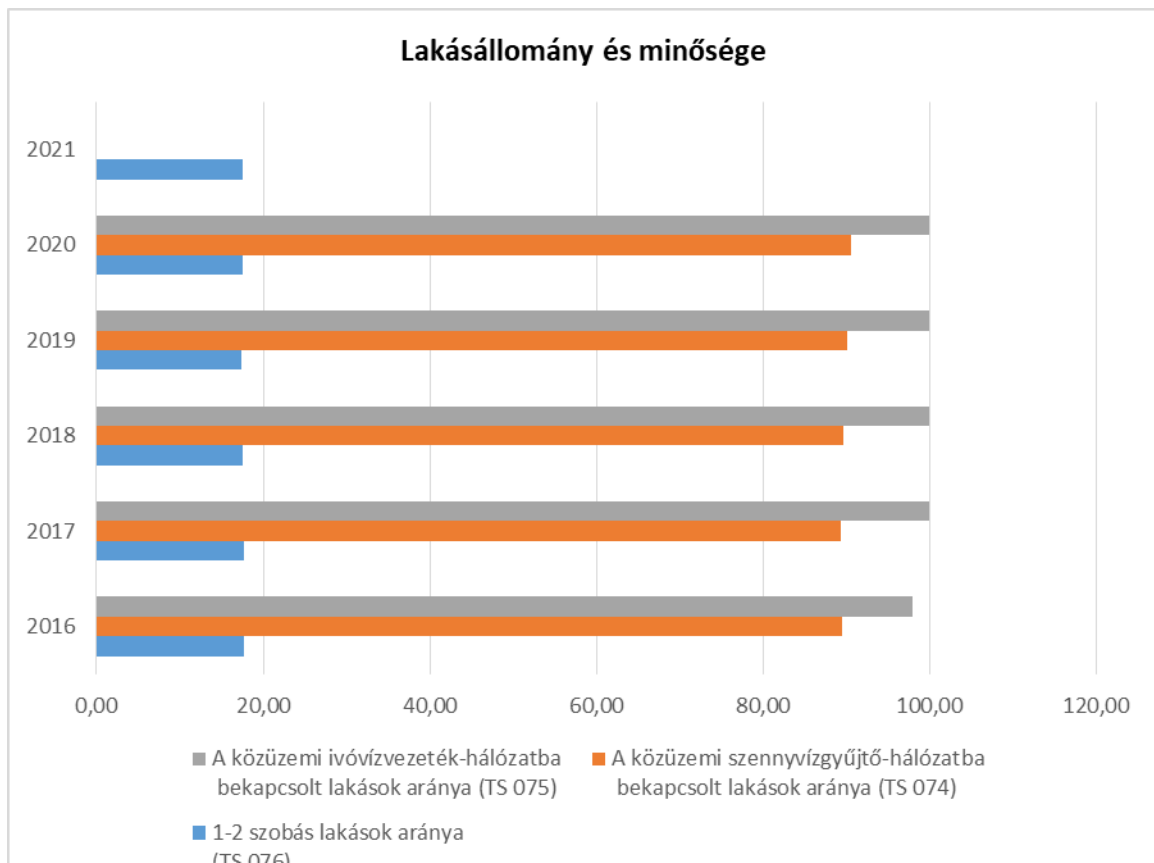
Tábla:3.3.1.; 3.3.2.; 3.3.3.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	1252	1	0,80	17,73	89,54	98,00
2017	1254	4	3,19	17,70	89,39	100,00
2018	1255	2	1,59	17,61	89,64	100,00
2019	1252	1	0,80	17,41	90,02	100,00
2020	1253	1	0,80	17,48	90,50	100,00
2021	1253	0	0,00	17,48	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Községünkben igen magas a közüzemi ivóvíz-vezeték hálózatba bekapcsolt lakások aránya, a szennyvízgyűjtő-hálózatba a lakosság kis része nem csatlakozott.

a) bérlakás-állomány

Bérlakásokkal az Önkormányzat nem rendelkezik.

A bérlakás legfontosabb jellemzője, hogy lakhatást biztosít a rászorulóknak, nem tulajdont.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	1 252	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	1 254	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	1 255	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	1 252	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	1 253	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	1 253	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

A szociális lakhatás megnevezés társadalmi felelősségvállalásból fenntartott bérlakást takar, mely olyan személyek számára biztosít megfelelő lakhatási viszonyokat, akik arra rászorulnak.

Bérlakásokkal, szociális lakásokkal az Önkormányzat nem rendelkezik. Az elégtelen körülmények között élőket az önkormányzat úgy segíti, hogy bontásból származó építőanyagot biztosít számukra azért, hogy az lakásukban bekövetkezett veszélyes állapotot mérsékelni tudják.

b) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokban élő személyekről nincs tudomásunk.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakhatást segítő támogatásokat a szociális törvény, valamint az önkormányzat helyi szociális rendelete szabályozza. Települési támogatás keretében lakhatási támogatást nyújt a szociálisan rászoruló személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás fenntartásához kapcsolódó rendszeres kiadásaik (villanyáram) viseléséhez.

Lakásvásárláshoz, új lakás építéséhez a vissza nem térítendő támogatásokra nincs mód az önkormányzat egyre súlyosbodó anyagi helyzete miatt.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	39
2018	n.a.	15
2019	n.a.	741
2020	n.a.	805
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Aktív korúak ellátásában, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ápolási díjban, valamint időskorúak járadékában részesülő családok védendő fogyasztói státuszra jogosultak, amennyiben közműtartozásuk van. Települési lakhatási támogatást nyújthat az Önkormányzat. Ennek az összegét, valamint a jövedelemhatárait jelentős mértékben megemeltük, hogy a településen élők nagyobb körben juthassanak hozzá a támogatáshoz. Az eladósodottság csökkentése érdekében az ügyfelekkel megismertettük az előre fizetős mérők használatát.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Lakhatás egyéb jellemzői: a település egészen minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés teljes egészében megoldott.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A település egységes, nincsenek szegregátumok.

A település tömegközlekedési szempontból is könnyen elérhető, területi elhelyezkedése előnyös, mivel több nagyváros is közvetlen közelségében található, a munkába jutás ingázással egyszerűen megoldható.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A település egységes, nincsenek szegregátumok

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezetttek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;

A település egységes, nincsenek szegregátumok

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A település egységes, nincsenek szegregátumok

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Kovai szerint „több mint 10 év a különbség a legjobb és a legrosszabb gazdasági helyzetű területeken élők várható élettartama között.”²²

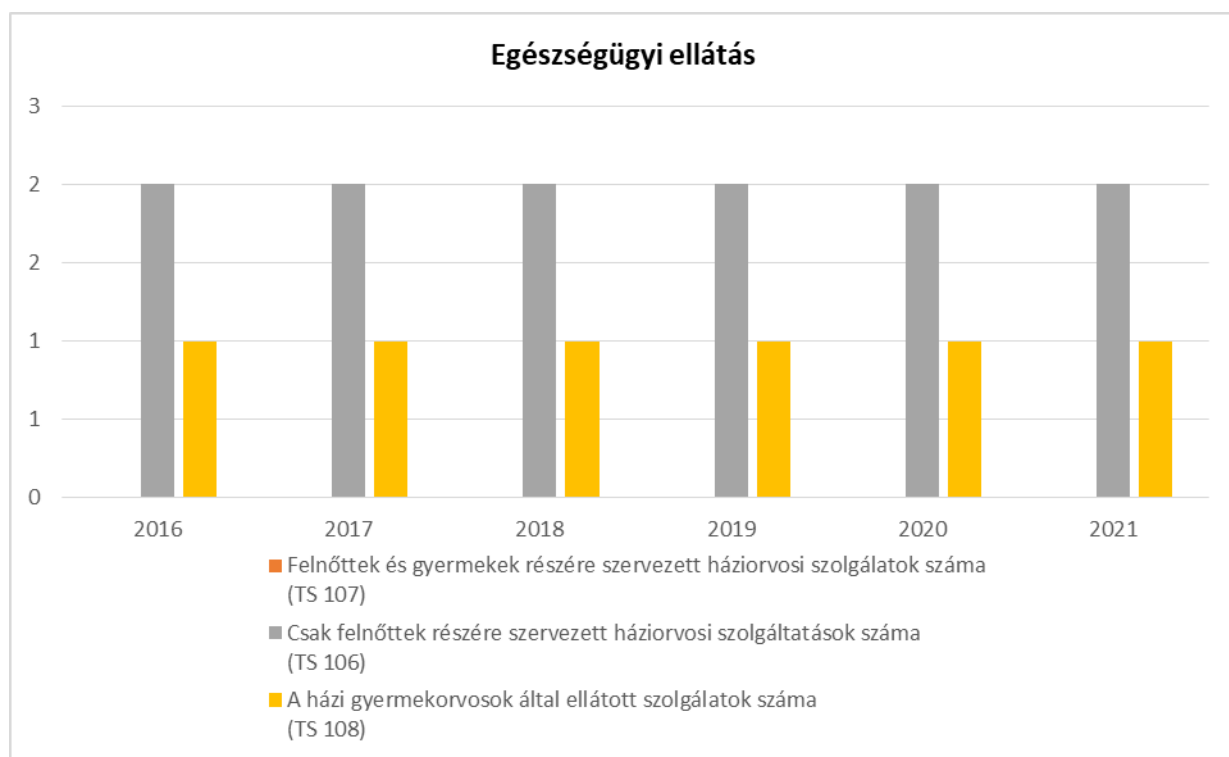
Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés – a felnőtt lakosságnál - településünkön teljes egészében megoldott. A gyermekorvosi ellátást Dusnok, Fajsz községek területén három gyermekorvos látja el, helyettesítés keretében. A gyermekorvosok heti 15 órában látják el feladatokat, az önkormányzat által alkalmazott személyek közreműködésével. Az iskolai egészségügyi feladatok ellátása megoldott.

²² KOVAI Cecília: Az etnicitás szerepe az egészségügyenlétlenségek magyarázatában, és a hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Budapest, 2017. p. 229.

A szakellátáshoz való hozzáférés a környező közeli városokban szintén megfelelő.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi joron: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	2	1	1	n.a.	n.a.
2017	0	2	1	1	64	26,62
2018	0	2	1	1	55	22,69
2019	0	2	1	1	52	17,67
2020	0	2	1	1	47	19,63
2021	0	2	1	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla:3.6.1.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A Képviselőtestület az egészségügyi szolgáltatást a következő módon kívánja továbbra is biztosítani:

- Fenntartja a háziorvosi, a gyermekorvosi, a védőnői és a fogászati ellátást.
- Támogatja az egészségügyi ellátás színvonalát szinten tartó, illetve növelő fejlesztéseket.

- Nyertes pályázatból az I. sz. háziorvosi rendelő (István király u. 27. sz.) épületének belső akadálymentesítése, a szolgálati lakás felújítása megtörtént.
- Bevezette a helyi vérvétel - központi vizsgálat – helyi eredmény módszerét, hogy ne kelljen egy-egy vérvizsgálat miatt Bajára vagy Kalocsára utazni és sokáig várakozni.

A Képviselőtestület az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése érdekében az alábbi intézkedéseket teszi a szolgáltatás színvonalának emelése érdekében:

- Folyamatosan együttműködik a Polgármesteri Hivatallal és az egészségügyi, szociális ellátást végző intézményekkel, személyekkel az egészséges életmód feltételeinek javítása érdekében.
- Hiteles, szakképzett előadók meghívásával évente „Egészségvető” tart a tudatos életmód és életvitel kialakítására az egészség megóvása érdekében. Egészségügyi szűréseket szervez, mert ez sok esetben életet ment, életminőséget javít, vagy az életkor növeli (mammográfia, cukor, koleszterin, rákszűrések).
- Pártfogolja azokat a kezdeményezéseket, melyek az egészséges életmóddal, az egészségmegőréssel, az időskorúak problémájával, a hátrányos szociális helyzetbe került személyekkel kapcsolatos felvilágosító, tájékoztató, segítő tevékenységre irányulnak.
- Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása érdekében ellátja a helyi sporttevékenységgel kapcsolatos feladatokat.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztésre szoruló gyermekekkel való foglalkoztatás biztosított. Az óvodában hetente többször logopédus jár, aki a beszédhibás gyermekekkel foglalkozik. Az általános iskola gyógypedagógust foglalkoztat, aki a tanulási zavarban szenvedő tanulókat fejleszti.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az ételmezésvezető által összeállított étlapot a helyi gyermekorvosok véleményezik, és aláírják. Törekszünk arra, hogy a közétkeztetést igénybe vevők étrendjében – a lehetőségekhez képest – minél több zöldség és gyümölcs kerüljön.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A Képviselőtestület fontosnak tartja a sporttevékenységekkel kapcsolatos közzolgáltatások további biztosítását az alábbiak szerint:

- Gondoskodik a település sportéletének helyet adó öltözők és pályák folyamatos karbantartásáról, rendben tartásáról, a parkolók sármentes, közüzalékos kialakításáról.
- Megfelelő pályázat esetén tornacsarnokot épít, melyhez a szükséges telekkel rendelkezik.
- Anyagilag támogatja a Dusnok Községi Sportegyesületet, segíti és szorgalmazza pályázati tevékenységét.
- Támogatja a falubajnokság megszervezését a Sportegyesület keretein belül.
- Anyagilag támogatja a Horgászegyesületet, a barai halasítással pedig a diákoknak biztosít ingyenes horgászási lehetőséget.
- A gyermekek és felnőttek egészséges sportolási lehetőségét biztosítva a Dankó utcai sportpályán futópálya, valamint műfüves pálya is került kialakításra.

e) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Gondozási Központ keretében működő nappali ellátásban megoldott a tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek ellátása, ezenkívül az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a családsegítés, a Dusnoki Óvoda és Bölcsőde keretében pedig megoldott a bölcsődei ellátás.

f) drogpreevenciós szolgáltatások;

g)

A Gondozási Központ családgondozói igény és szükséglet szerint tartanak egyéni esetkezelést vagy csoportos foglalkozást. A helyi általános iskolákban drogpreevenciós és dohányzásellenes csoportokat szervezünk. A kalocsai Egészségfejlesztési Iroda rendszeresen kijár a Gondozási Központba egészségnapokat tartani, ahol különböző preevenciós előadásokat, tájékoztatókat, és egészségügyi méréseket végeznek.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem történt

A hátrányos megkülönböztetés tiltott az önkormányzat számára Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonságok alapján. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése kötelezi az önkormányzatot közszolgáltatásai nyújtása esetén.

j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem történt.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Községünkben népkonyha nem működik.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

IKSZT, települési és helyi nemzetiségi önkormányzatok közmeghallgatásai, Községi Könyvtár

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	nem	4 342	1

Forrás: TeIR, KSH,
Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Településünkön nincsenek etnikai konfliktusok, bár az országra jellemző általános feszültségek jelei – akár a gyermekek körében – észrevehetőek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A helyi Karitászcsoport és a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltató keretein belül a Magyar Vöröskereszt és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által kiírt közműtartozásokat enyhítő pályázatokon sok család tartozását sikerült rendezni.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Helyi kulturális csoportok által működik, melynek támogatására az önkormányzat és a falu lakossága nagy hangsúlyt fektet.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Rendszeresen szerveződnek karitatív tevékenységek a családsegítők és lelkes falusi vállalkozók szervezésében.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Rendezvények szervezése, támogatása (Hit és Fény Közösség farsangi bálja, Rác Pünkösd, Hagyományőrző Roma Bál,

- óvodai szemléltetőeszköz vásárlása
- Stúdió támogatása
- Roma prezentáció a Roma Világnap alkalmából
- általános iskolás diákok tanulmányi kirándulásának támogatása
- iskolai karácsonyi műsor támogatása, gyerekek jutalmazása
- a legjobban teljesítő roma tanulók jutalmazása
- az ünnepi falugyűlésen való nemzetiségi részvétel támogatása
- romák részére egynapos budapesti kirándulást szervezett,
- az óvodába szemléltető eszköz vásárlását támogatta,
- a legjobb iskolai eredményt elérő roma gyermekek támogatása,
- könyvtár népszerűsítése a roma gyermekek körében,
- roma bálát szervezett,
- minden helyi intézménnyel megállapodást kötött,
- további megállapodást kötött még: a Kalocsai Rendőrkapitánysággal, a Vöröskereszt Kalocsai Szervezetével, a Bács-Kiskun Megyei Cigány Önkormányzattal, a Kalocsai Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, valamint a Dunsoki Római Katolikus Plébánia Hivatalával

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Legjellemzőbb problémák:

- Alacsony iskolai végzettség, szakképzettség hiánya.
- Megváltozott munkaképesség, rokkantság ténye és ezzel összefüggésben a rehabilitációs munkahelyek hiánya.
- Szociális szféra fejlesztése, bővítése gondozókkal, személyzettel.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
alacsony iskolai végzettség	képzések támogatása
fejlesztési lehetőségek hiánya, forráshiány	pályázatok, források feltárása
munkahelyek teremtése, létesítése	alacsony képzésben részesülők támogatása, munkahely teremtés

- **A romák, mélyszegénységben és egyéb családokban élők** esetében az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának nem áll módjában felzárkoztató programot szervezni.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Az esélyteremtés szempontjából a hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak megjelenése különösen két nagy területre osztható a kezelés helye alapján: a szociális és az oktatási társadalmi alrendszerre. Valójában e két terület számos területen átfedést mutat, mely természetükből kifolyólag nem jelenti azt, hogy e problémák a családok, települések, járások, megyék, egyszóval az ország minden területén egyenlő mértékben jelentkeznek. Természetesen e problémákat a családoknak természetük szerint, és az állam különböző alrendszereinek is jogszabályban előírt módon kezelniük kell, hogy ne növekedjenek a társadalmi különbségek. A szocio-kulturális helyzetből adódó problémák megoldás hiányában aggregálódnak, és a későbbiekben megterhelik a szociális, egészségügyi, végső soron az egyénnel kapcsolatban kerülő valamennyi társadalmi alrendszert. Egyes társadalomtudósok szerint a gyermekkori problémák kezelhetlensége a későbbiekben hétszer annyiba kerül a társadalomnak. Családban a felnőttek képességeik szerint járulnak hozzá gyermekeik fejlődéséhez, azonban jelentős, leküzdhetetlen akadályok esetén, a gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzésére vagy szülői kérésre az államnak, illetve alkalmazottainak segíteniük kell.” A gyermekek támogatásában szakmai oldalról a pedagógusok munkája kiemelkedő, mert az adaptív pedagógia jellemzője, hogy a gyermek igényeiből indul ki, és csökkenti társadalmi hátrányait. Az eredményes tanulás segítésének elvei között a tanulási környezet címszó alatt megtaláljuk az esélyteremtés alapelvét is. Állíthatjuk azt is, hogy a „szegény és alacsony végzettségű családok gyermekei nagyobb valószínűséggel esnek ki az iskolából, tovább örökítve ezzel a társadalmi különbségeket.” Az esélyteremtésre fokozott mértékben van szükség, mert az idősorok azt mutatják, hogy Magyarországon 2012-2019 között 2 %-ról 3 %-ra nőtt a pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek aránya az összes tanuló között, azon belül pedig 44-ről 52% - ra nőtt az SNI-vel rendelkező gyermekek száma, tehát a probléma egyre növekvő számú feladattal látja el a közoktatási intézményeket, annak pedagógusait. Véleményünk szerint a települési önkormányzatoknak a helyi köznevelési közoktatási intézmények évekre lebontott intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervére lenne szükségük a gyermekek helyzetének átláthatósága érdekében. (Gyermekesélyek körét tartalmazzák az iskolák pedagógiai, ill. gyermekvédelmi programjai is). Igaz, hogy a HEP Fórumoknak az iskolák vezetői állandó meghívottjai, akik ezen információk lehető legszélesebb körével rendelkeznek.”²³

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A településen élő gyermekek számára életkoruknak megfelelően elérhető a bölcsődei és az óvodai ellátás valamint az általános iskolai oktatás. Az általános iskolában tanulók bekapcsolódhatnak a művészetoktatásba, illetve többféle szakkör közül választhatnak. A helyi sportegyesület az utánpótlás nevelés keretében kiemelkedően fontos szerepet játszik a gyermekek és fiatalok szabadidejének hasznos és egészséges eltöltésében, lehetőséget adva minden gyermeknek bármilyen jellegű megkülönböztetés nélkül.

A gyermekek veszélyeztetettségének főbb okai:

²³ MAKKOS Nándor : Önkormányzatok gyermekek esélyteremtésével kapcsolatos felelősségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 5. pp 36-40 (2022).

- anyagi problémák (alacsony jövedelem, munkanélküliség, nehéz megélhetési körülmények),
- nem megfelelő életvitel (szülői elhanyagolás, szenvedélybetegségek),
- családi problémák (szülők közötti kapcsolat megromlása, válás, családtagok közötti nem megfelelő kommunikáció),
- fejlődési rendellenességek,
- tanulási, mentális, viselkedési zavarok, agresszív magatartásformák

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja:

- a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését,
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését,
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi- és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve

szolgálatokkal szervezési (szervező tevékenység), szolgáltatási (ellátások közvetítése) és gondozási

(ellátások teljesítése) feladatokat végez.

Az ellátottak köre Dusnok közigazgatási területén élő 0-18 éves gyermekek. A gyermekjóléti szolgáltatás hatékony megvalósulása érdekében a tevékenység nem csak a gyermekekre terjed ki, hanem azok környezetére, családtagjaira is. A szolgálat családgondozói személyes segítő kapcsolat keretében, a családot komplex egységként kezelve, a szociális munka módszereinek és eszközeinek összetett módon való felhasználásával védik a kiskorúak jogait, érdekeit.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 471	1 540	3011	48,85%	51,15%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			76	2,52%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	195	185	380	6,48%	6,14%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	53	38	91	1,76%	1,26%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

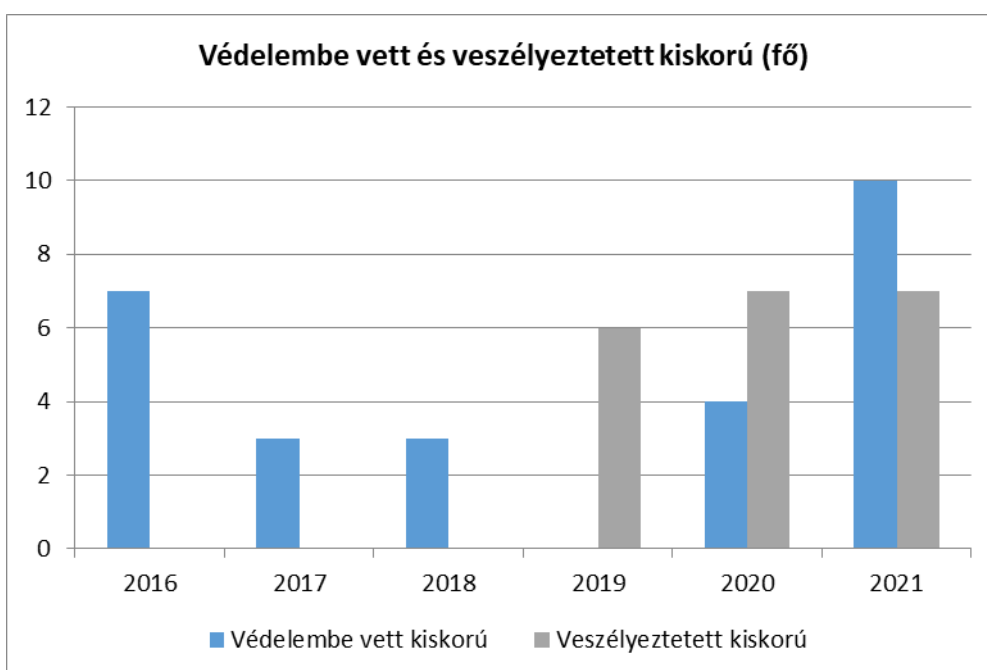
- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekeket nevelő családokkal a hatályos gyermekvédelmi és szociális jogszabályok alapján dolgozó szociális munkásaink rendszeresen a védőnővel, háziorvossal, köznevelési intézményekkel, a gyámhatósággal, környező családsegítőkkal, a gyermekjóléti központtal, és a jelzőrendszer több tagjával

együttműködve foglalkoznak. A cél mindig a gyermek veszélyeztettségének megszüntetése, a gyermek gondozásának folyamatos segítése, a család képessé tétele a gyermek nevelésére.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	7	n.a.
2017	3	n.a.
2018	3	n.a.
2019	0	6
2020	4	7
2021	10	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

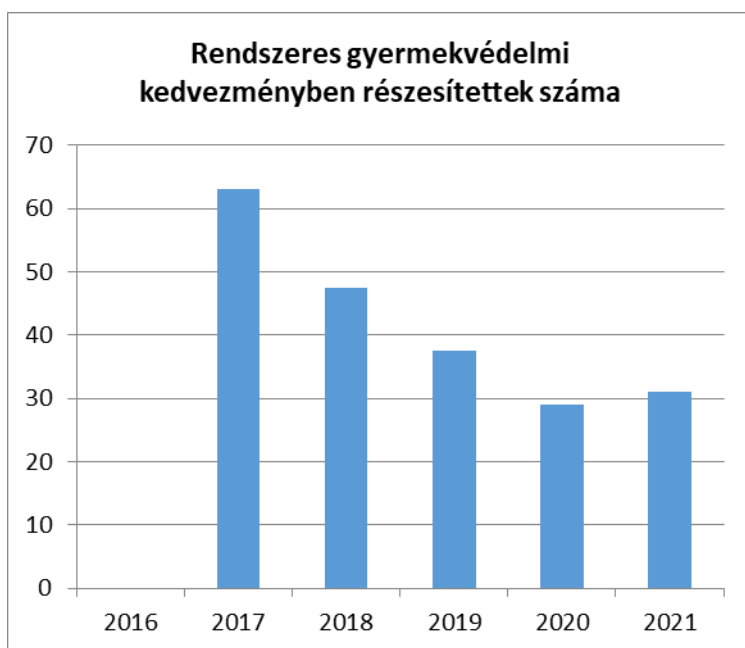

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számának csökkenése nem csak a 18 év alatti lakosság számának csökkenése miatt történt, hanem azért, mert a szülők szinte mindegyike dolgozik, a jogosultsági határt bár kismértékben emelték, így sem férnek bele az ellátásba.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	63
2018	48
2019	38
2020	29
2021	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

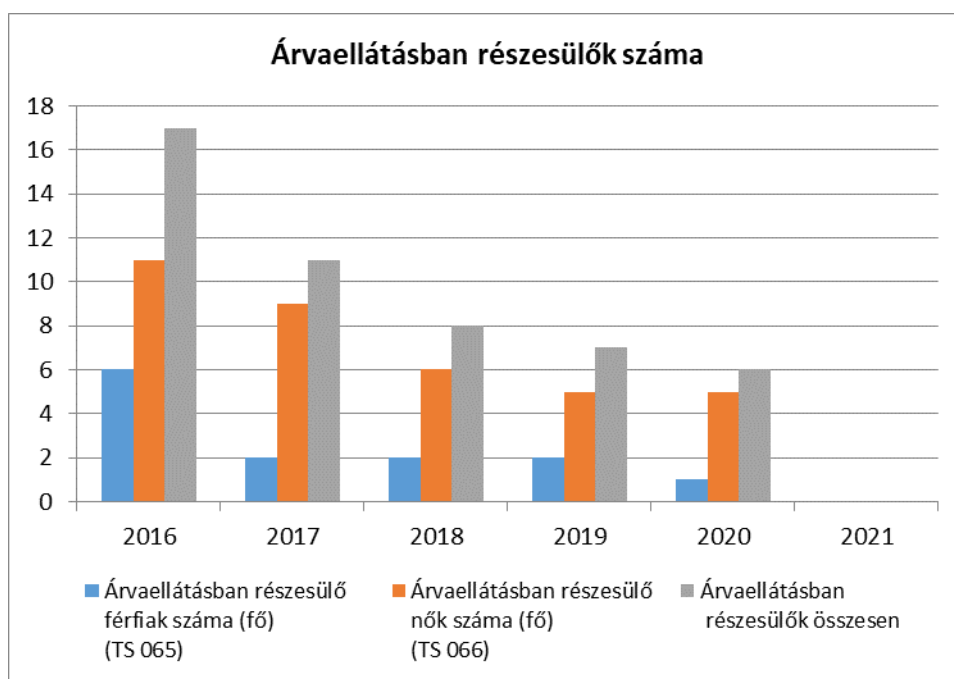

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Jelenleg nem részesül gyermek saját jogán helyi juttatásokban.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	6	11	17
2017	2	9	11
2018	2	6	8
2019	2	5	7
2020	1	5	6
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Tábla: 4.1.3.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Ingyenes étkezésben részesülő gyermekek számát több tényező befolyásolja:

Óvoda, Bölcsőde:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül
- tartósan beteg vagy fogyatékos a gyermek
- 3 vagy több gyermeket nevel a család
- jövedelem alapján /a nettó minimálbér 130%-a/

Általános iskola

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül

50%-os kedvezményben részesül

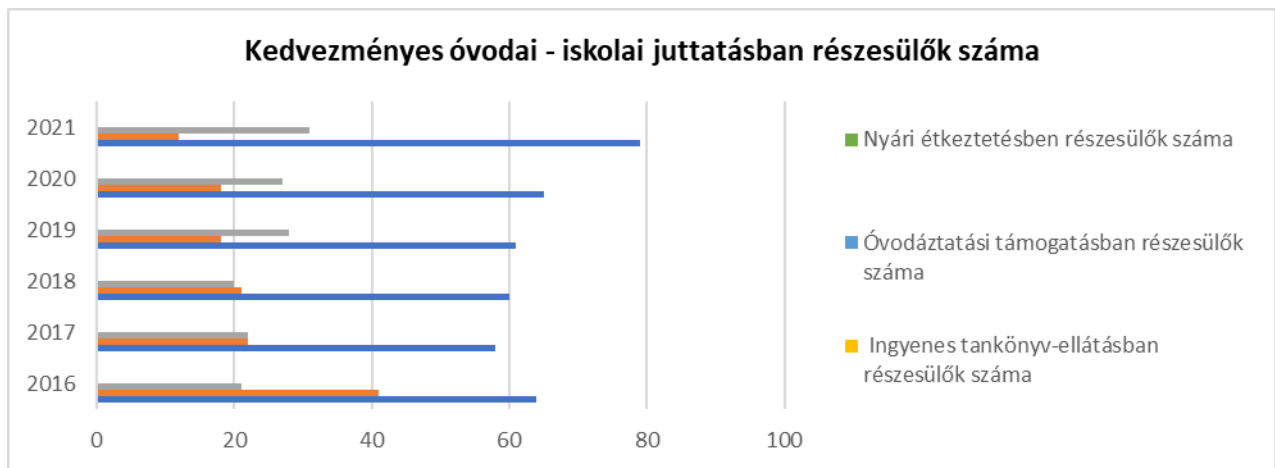
- tartósan beteg vagy fogyatékos a gyermek
- 3 vagy több gyermeket nevel a család

Ezzel a feltételekkel nagyon sok család részesül a kedvezményes étkezésben az állam által nyújtott lehetőségek miatt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma **csökkenő tendenciát** mutat, mert a szülők szinte mindegyike dolgozik, bár a jogosultsági határt kismértékben emelték, így sem férnek bele az ellátásba.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	64	41	21	n.a.	n.a.	n.a.
2017	58	22	22	n.a.	n.a.	n.a.
2018	60	21	20	n.a.	n.a.	n.a.
2019	61	18	28	n.a.	n.a.	n.a.
2020	65	18	27	n.a.	n.a.	n.a.
2021	79	12	31	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nem került a helyi szociális ellátórendszerbe.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Állampolgársággal rendelkező illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért gyermek nem került a helyi szociális ellátórendszerbe.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön nincsenek szegregátumok

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

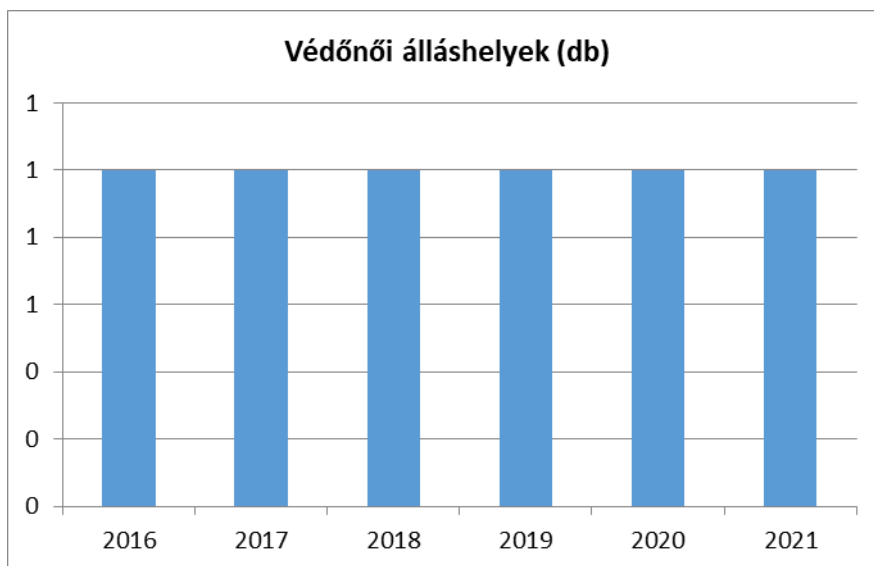
Községünk két körzetét 1 védőnő látja el. Szakértelemmel és hivatástudattal igyekszik munkáját végezni.

A védőnő feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	54	54,00
2017	1	40	40,00
2018	1	66	66,00
2019	1	63	63,00
2020	1	64	64,00
2021	1	76	76,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az adatok pozitívan alakulnak, a 2021-es év kiugró az előző évekhez viszonyítva. A születésszám egy emelkedő tendenciát mutat ami a község fiatalodásához hozzájárul.

Tábla:4.3.1.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi orvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A házi gyermekorvos az ellátást a 14.

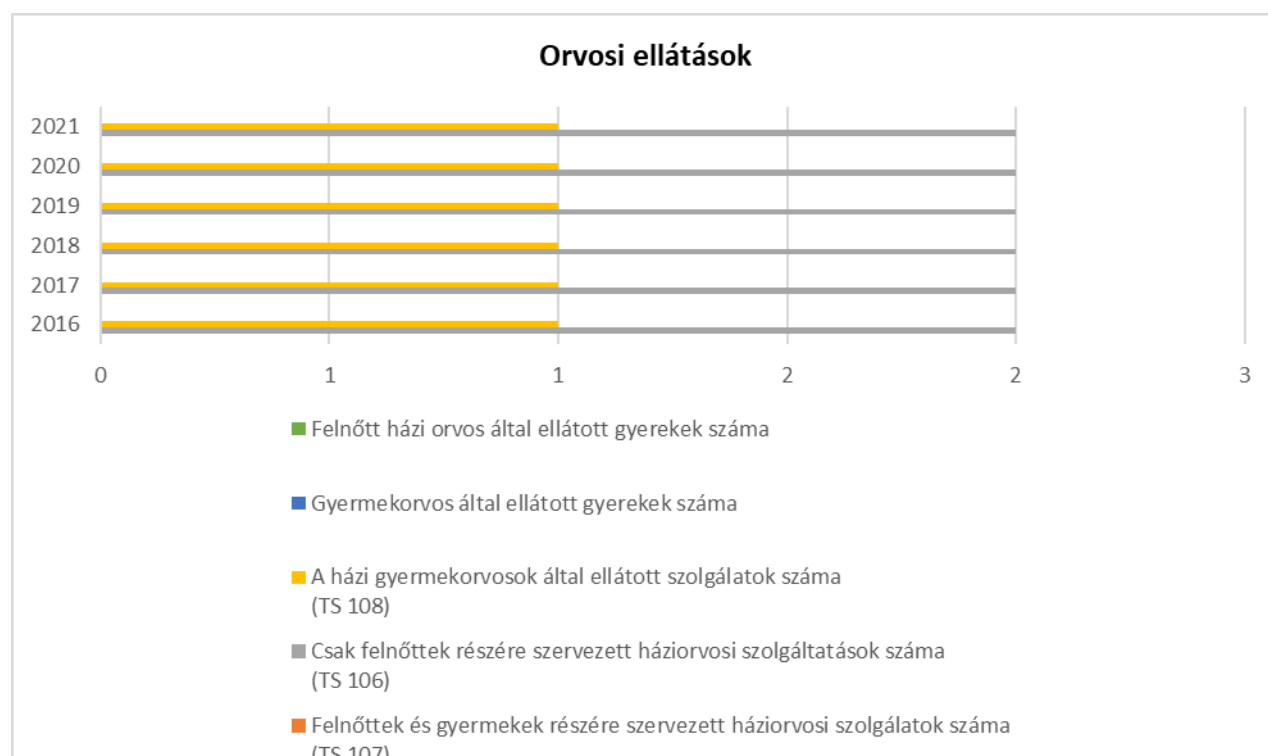
életévét be nem töltött személyek számára biztosítja, de felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja. A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a házi orvos és házi gyermekorvos feladatkörébe tartozik az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	2	1	n.a.	n.a.
2017	0	2	1	n.a.	n.a.
2018	0	2	1	n.a.	n.a.
2019	0	2	1	n.a.	n.a.
2020	0	2	1	n.a.	n.a.
2021	0	2	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2022-ben három helyettesítő gyermekorvos látja el a község gyermekeinek ellátását, állandó gyermekorvos hiányában.

Bízunk benne, hogy ez a probléma hamarosan megoldódik, és sikerül egy főállású gyermekorvost alkalmazni, aki a község gyermekeinek gyógyításáról gondoskodik.

- b) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Településünkön az óvoda négy, a bölcsőde két csoporttal működik. Ez az igényeknek megfelel, felvételt kérő elutasítása nem történt.

A gyermekjólét hivatalos információja alapján jelenleg a **bölcsődében** 1 gyermek szorul korai fejlesztésre. Az **óvodás** korúaknál 9 fő a fejlesztésre szoruló gyermek. Területek: beszéd-, értelmi képesség-, konduktív fejlesztés és pszichológiai terápia. Ezen fejlesztésekre csak a környező városokban volt lehetőség. 2013 óta azonban fejlesztő szakemberek járnak ki az óvodába. Jelenleg 4 fő fejlesztő pedagógust megbízással alkalmazunk. 3 fő pedagógus az SNI gyermekeknek (9 fő) és 1 fő gyógypedagógus a hallássérült gyermeknek nyújt segítséget.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Gyermekjóléti alapellátás megfelelően működik, mindenki számára hozzáférhető,

Jelenleg 12 fő gyermek részesül gyermekjóléti alapellátásban.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A bölcsődei ellátás a három éven aluli gyermekek számára (20 hetes és 3 éves kor között) biztosítja a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerinti napközbeni ellátást, nevelést, gondozást, felügyeletet, étkeztetést. A bölcsődei ellátás esetén a gyermek napi gondozási ideje legalább négy óra és legfeljebb tizenkét óra. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatás időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodjon.

Év	Bölcsőde (Napocska)	Mini bölcsőde (Csiga)	Bölcsőde	Mini bölcsőde
2020	14	7	14	7
2021	14	7	13	6
2022	14	14	10	10

(Intézményi adatgyűjtés – Minden tanév október 1-i állapot szerint)

2020. szeptemberében nyitott a mini bölcsődei csoport, ott maximális férőhely 7 fő.

2022. szeptember elsején a mini bölcsőde átalakult normál bölcsődei csoporttá.

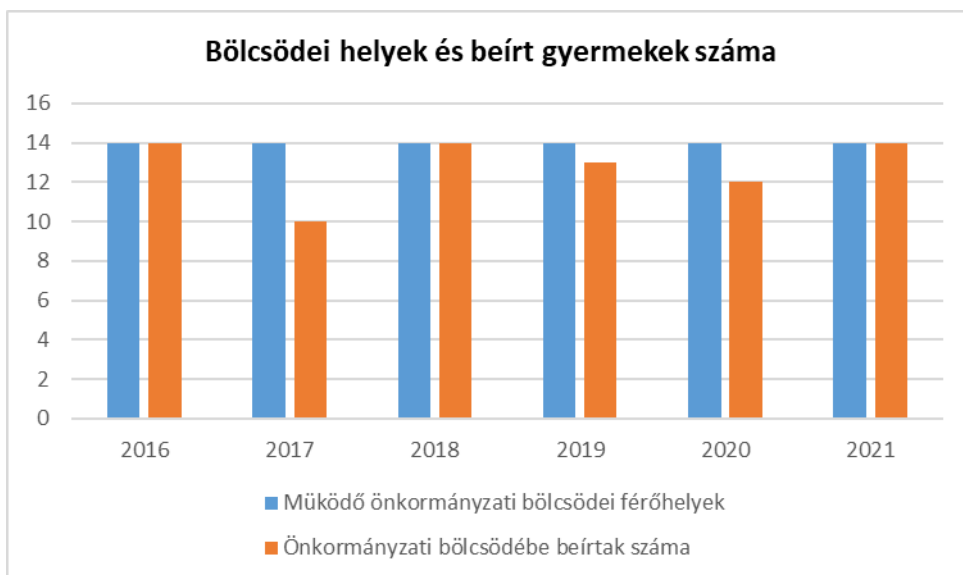
Ezek az adatok azért festenek fals képet a táblázatban megadott adatokkal, mert mindig maximálisan fel van töltve mint a két csoport, de a számított létszámnál az SNI-s korai fejlesztésű gyerekek 2 főt ér, és ez a szabály a két év alatti gyermek esetén is.

- f) A Gyvt alapján²⁴ a bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától 3, de legfeljebb negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig nevelhető és gondozható. A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni.
- g) a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -
- h) aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- i) ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- j) ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- k) b) a védelembe vett gyermeket.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	14	14
2017	14	10
2018	14	14
2019	14	13
2020	14	12
2021	14	14

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

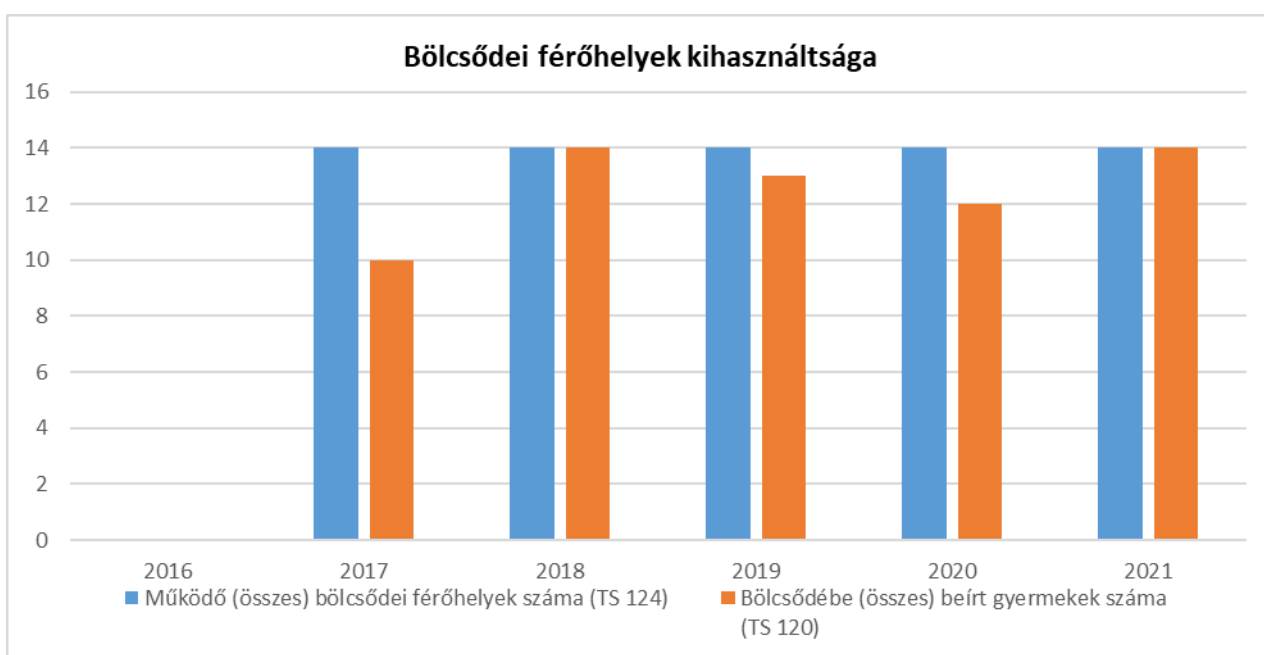
²⁴ 1997. évi XXXI. törvény [Gyvt.] VI/C. Fejezet, Gyermek napközbeni ellátása.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	14	10
2018	0	0	0	0	0	0	14	14
2019	0	0	0	0	0	0	14	13
2020	0	0	0	0	0	0	14	12
2021	0	0	0	0	7	7	14	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar

l) gyermekvédelem;

A gyermekjóléti alapellátás megfelelően működik, mindenki számára hozzáférhető.

m) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Családsegítés, szociális munka, család- és gyermekjóléti szolgálat célja a szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek és családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. A családsegítésben nyújtott szolgáltatások személyes szociális szolgáltatások, amelyek a szociális munka eszközeire és módszereire építenek.

n) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférésről a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársai, az általános iskola pedagógusai és civil szervezetek különféle szakkörök szervezésével gondoskodnak. Pl: horgász-, kosárlabda-, atlétika-, tánc-, dráma-, kézműves szakkör, énekkar, olvasóköri stb.

o) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermek életkorának megfelelő intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődében, óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai kollégiumban, az általános iskolai és a középfokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó fogyatékosok nappali intézményében. A gyermekeknek juttatott ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása eszközként szolgál a gyermekszegénység csökkentéséhez, a gyermekek alapvető szükségleteinek biztosításához. Emellett a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és a tanítási szünetek időtartama alatt is biztosítani kell az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

Az intézményi gyermekétkeztetés megoldott, a kedvezményekben a jogszabályoknak megfelelően részesülnek a rászoruló gyermekek. A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek részére 2016. évtől szünidei étkeztetést kell biztosítani az önkormányzatoknak, melynek eleget teszünk.

Egyre több család él a szünidei gyermekétkeztetés adta lehetőséggel

p) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Pedagógusaink segítségével több szakkör, kézműves foglalkozás ad lehetőséget, gyermekek hasznos és kreatív szabadidő eltöltéséhez.

- q) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatás nyújtásakor nem történt.

- r) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Pozitív diszkrimináció a hátrányos helyzetű gyermeket nevelő családok védendő fogyasztói státusza, amelyben a családsegítők segítik a családokat, a hátrányos helyzetű tanulók esetében felsőoktatási felvételi pluszpontok, a művészetoktatási intézményekben tandíjmentesség, a szünidei gyermekékeztetés, ezenkívül a településen működik mozgáskorlátozottak foglalkoztatása is helyi vállalkozás keretében.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása Kiemelt cél, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél előbb bekerüljenek az óvodába, bölcsődébe. 2015. 09. 01-jétől minden gyermek számára legalább napi 4 órában kötelező az óvodai ellátás igénybevétele.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az óvodai nevelést a gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig kell biztosítani. A települési önkormányzatnak helyben kell gondoskodnia az óvodai nevelésről, ha legalább nyolc óvodáskorú gyermek rendelkezik az adott településen lakóhellyel, és a demográfiai adatok alapján feltételezhető, hogy ez a létszám legalább három évig fennmarad, valamint ha a szülők ezt igénylik.

A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.) Az általános iskolában fejlesztőpedagógust foglalkoztatnak. Iskolapszichológus, és egyéb a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásunk nincs.

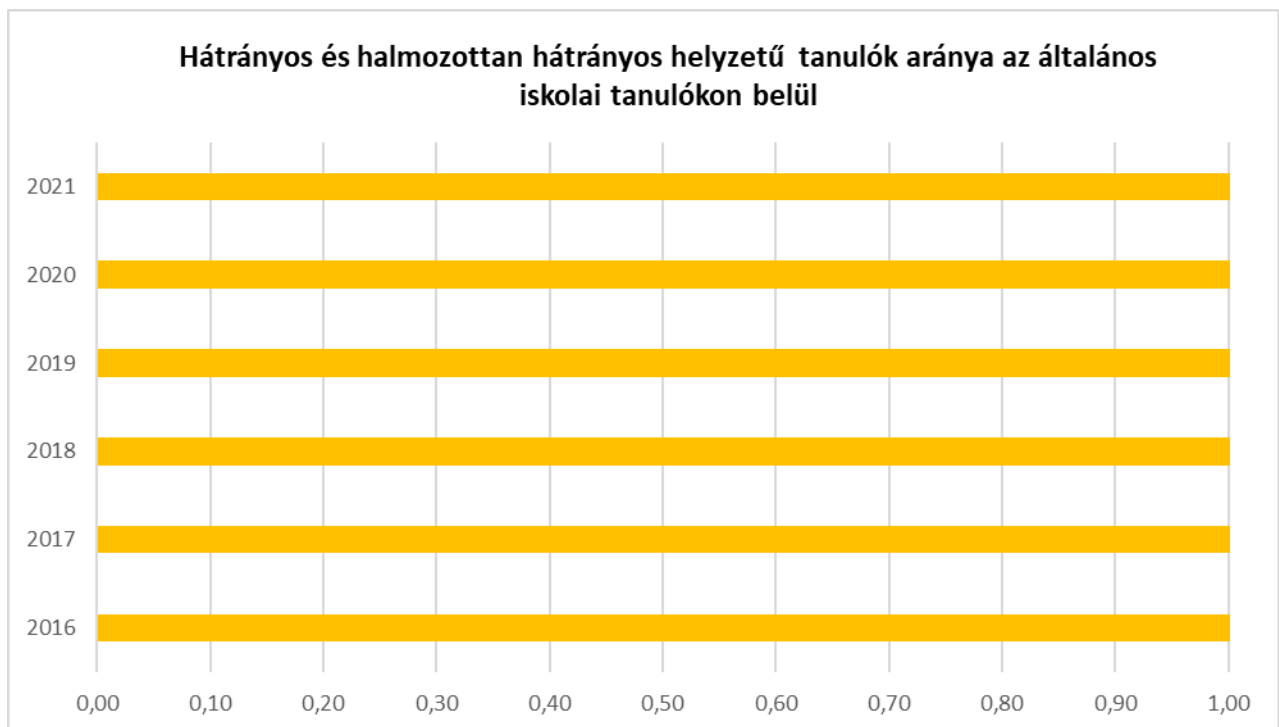
4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	75	3	4,00
2017	62	4	6,45
2018	65	3	4,62
2019	66	4	6,06
2020	72	4	5,56
2021	83	6	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	194	18	9,28
2017	191	10	5,24
2018	187	9	4,81
2019	190	5	2,63
2020	191	13	6,81
2021	180	8	4,44

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzésképző iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzésképző iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	30	0
2017	21	5
2018	19	1
2019	13	0
2020	16	0
2021	24	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb)

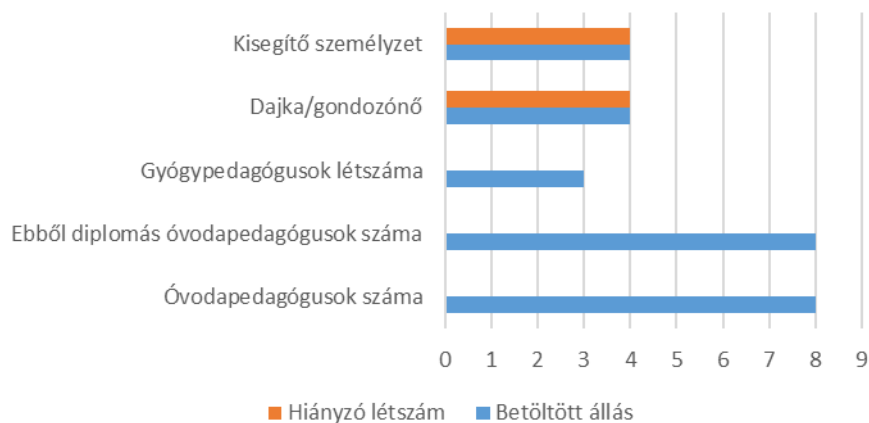
Az általános iskolában fejlesztőpedagógust foglalkoztatnak.

Iskolapszichológus, és egyéb a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatás nincs.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	100	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	0	1
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	13	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	8	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	8	0
Gyógypedagógusok létszáma	3	0
Dajka/gondozónő	4	4
Kisegítő személyzet	4	4
Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés		

a)

Óvodai dolgozók - betöltött állások és hiányzó létszám

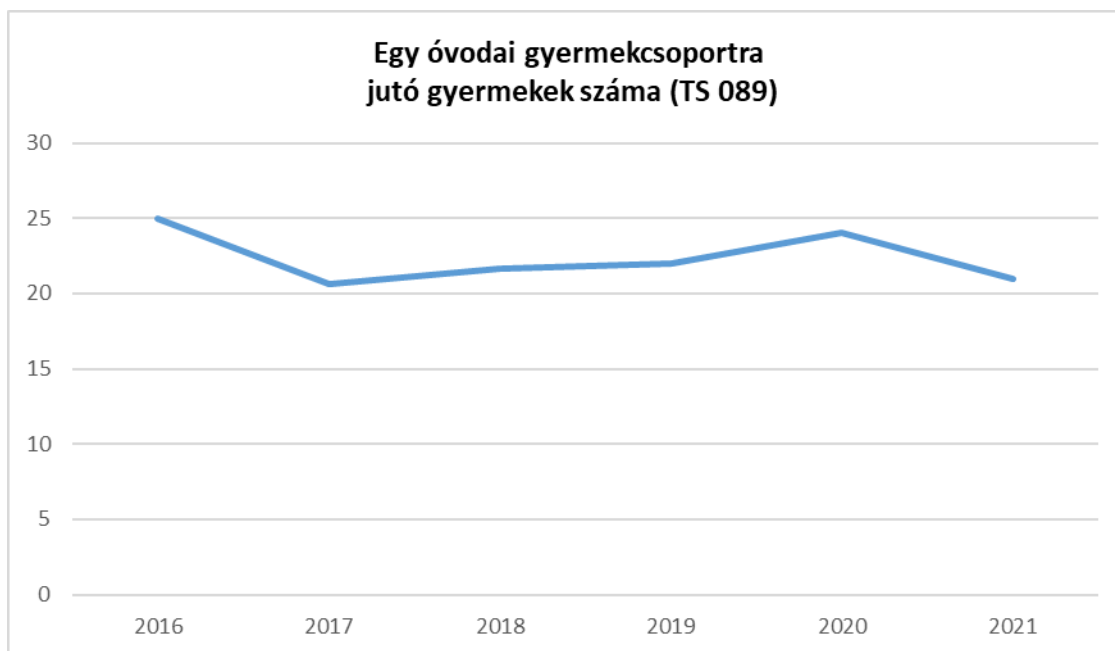
4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beirt gyermek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek száma az integráltan oktatott SNI gyermek száma nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	75	3	100	1	75	0	0	25
2017	62	3	100	1	62	0	0	21
2018	65	3	100	1	65	0	0	22
2019	66	3	100	1	66	0	0	22
2020	72	3	100	1	72	0	0	24
2021	83	4	100	1	83	0	0	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai férőhelyek

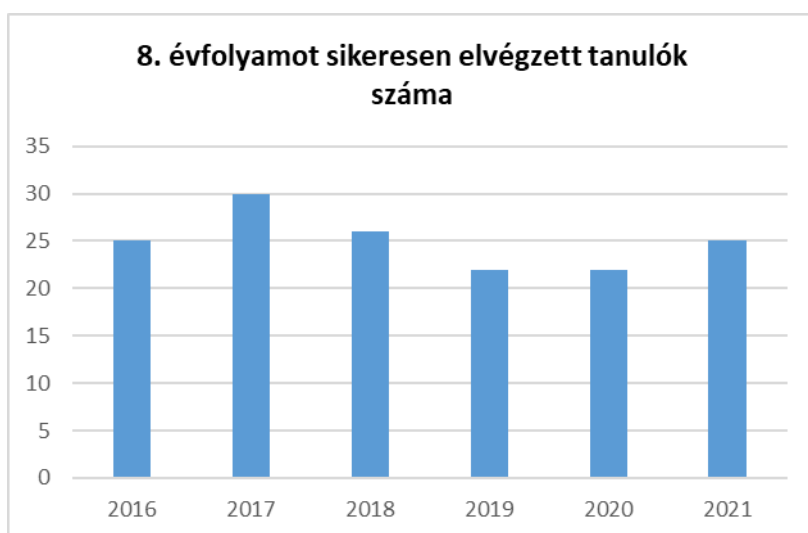

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	11	1	17,64	0,52
2017	0	11	1	17,36	2,62
2018	0	10	1	18,70	1,60
2019	0	10	1	19,00	3,16
2020	0	10	1	19,10	2,62
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Sem hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, sem az intézmények között nem volt. Az egyes intézményeken belüli szegregációt nem tapasztaltunk.

c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

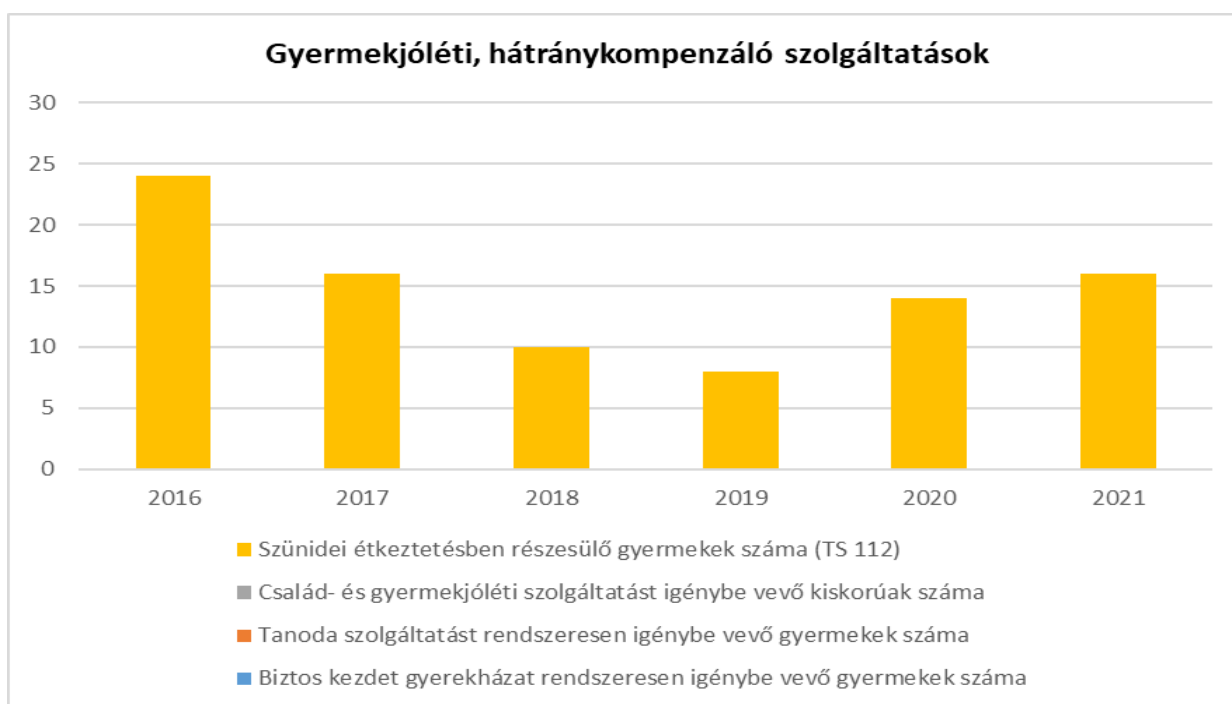
Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában nem mutatkoznak mérhető eltérések.

f) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatás, szolgáltatás) településünkön az „Arany János tehetséggondozó program”, valamint a Bursa Hungarica Ösztöndíjprogram, melyek a jó képességű, de hátrányos helyzetű gyermekek számára nyújtanak támogatást.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	24
2017	n.a.	n.a.	n.a.	16
2018	n.a.	n.a.	n.a.	10
2019	n.a.	n.a.	n.a.	8
2020	n.a.	n.a.	n.a.	14
2021	n.a.	n.a.	n.a.	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
korai fejlesztés lehetőségének hiánya helyben gyermekpszichológus hiánya	korai fejlesztés lehetőségének megszervezése helyben, bizonyos időközönként kijáró pszichológus
rászoruló gyermekek napközbeni felügyelete	a középfokú intézményben tanulók közösségi szolgálatba való bevonása helyben, gyermekek felügyeletével, foglalkoztatásával kapcsolatban

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban a nők esélye új kihívások előtt áll. A magyar családok lassan vetik ugyanis le a szokást, hogy az idősekről való gondoskodás csupán a nők kötelezettsége. Azon kívül a gyermek a családban a női természet következtében általában jobban kötődik az anyához, aki a modern korban már, mint teljes értékű munkavállaló is szerepet kap. A nők e kettős, nekik tulajdonított és természetes szerepe valamint az európai, de különösen a magyar háztartások gazdasági kihívásai is súlyosbítják a családanyák gazdasági és szociális helyzetét, akiknek e terheket úgy tűnik, hogy viselniük kell, és azt össze kell egyeztetniük munkavállalásukkal. A társadalomnak kötelessége a jogalkotás útján is enyhítenie e terheken.²⁵

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

Településünkön a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi

ellátás –lényegesen magasabb a nők aránya mint a férfiaké. A kisgyermekes nők munkavállalását,

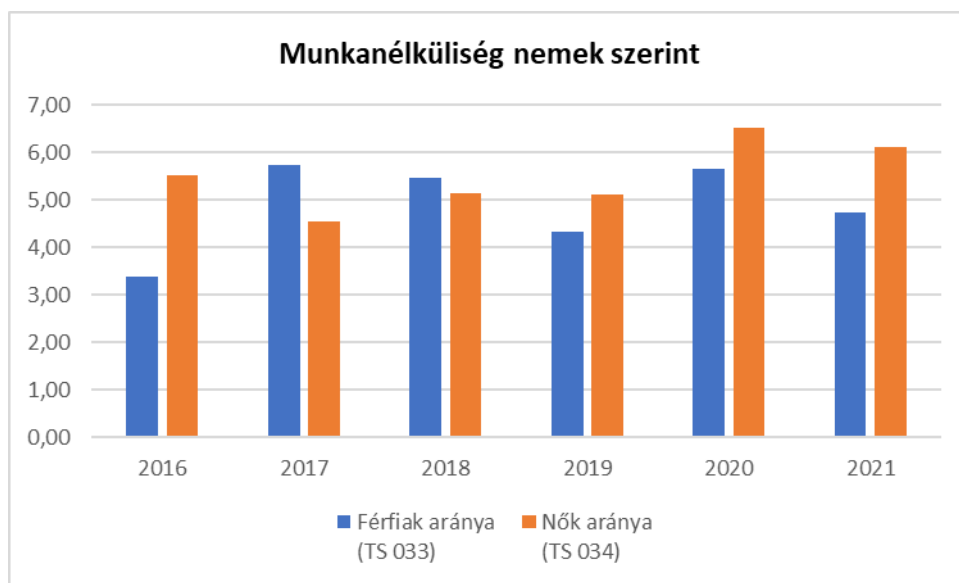
munkába való visszatérését segíti a bölcsődei és óvodai szolgáltatások teljes körű elérése.

²⁵ MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	3,39	5,53	4,46%
2017	5,73	4,55	5,14%
2018	5,46	5,14	5,30%
2019	4,34	5,12	4,73%
2020	5,66	6,52	6,09%
2021	4,73	6,11	5,42%

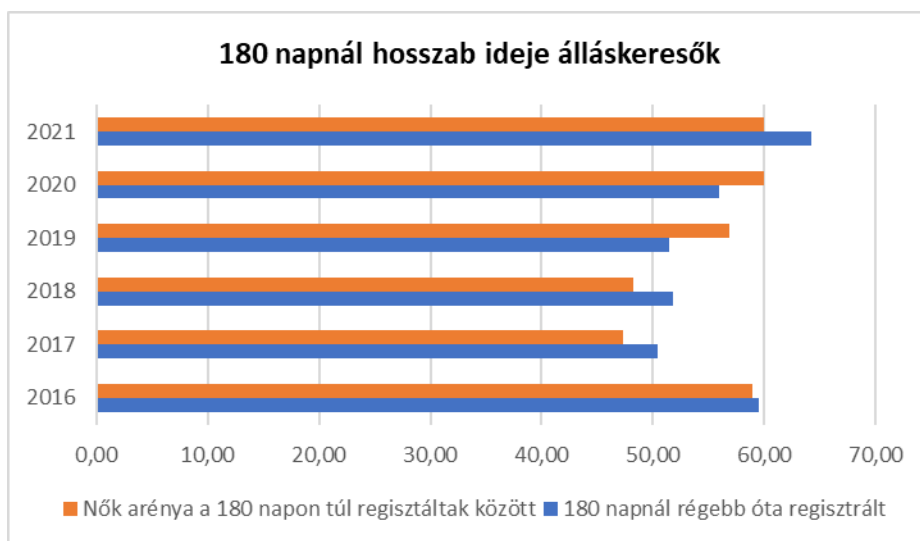
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

**5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje
nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)**

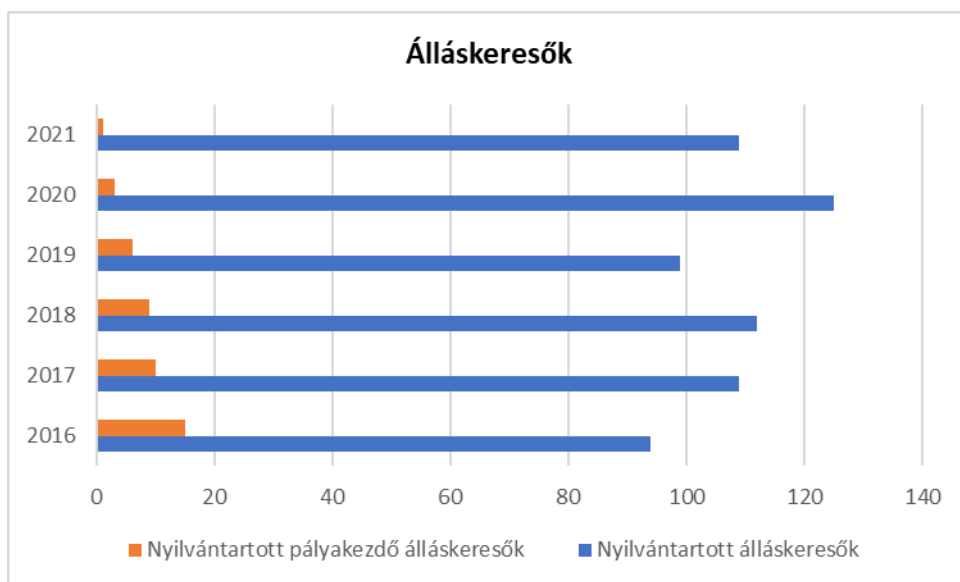
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	59,57	58,93
2017	50,46	47,27
2018	51,79	48,28
2019	51,52	56,86
2020	56	60
2021	64,22	60

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	94	15
2017	109	10
2018	112	9
2019	99	6
2020	125	3
2021	109	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

2013-ig ilyen program nem volt községünkben. A 2016. évtől közfoglalkoztatás keretein belül házi betegápoló, takarító, konyhai kisegítő képzéseket szerveztünk.

d) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők a közmunka program keretein belül tudnak elhelyezkedni, így biztosítva megélhetésüket.

e) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

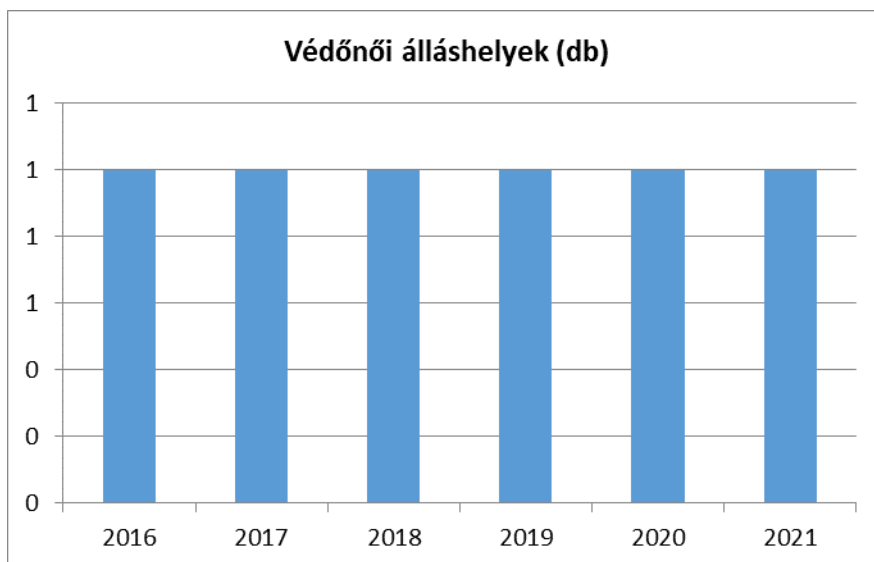
Hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség) nem tapasztaltunk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők részére a rugalmas vagy részmunkaidő lehetősége, és a családbarát munkahely többnyire nem biztosított. Ezt ellensúlyozza, hogy településünkön bölcsőde és családi napközi működik.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	54	54
2017	1	40	40
2018	1	66	66
2019	1	63	63
2020	1	64	64
2021	1	76	76

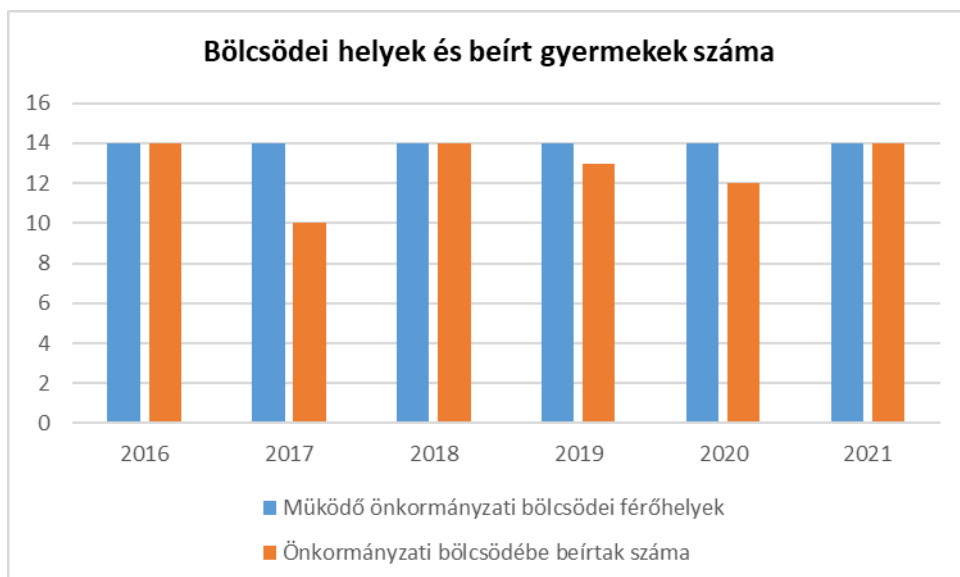
Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	14	14
2017	14	10
2018	14	14
2019	14	13
2020	14	12
2021	14	14

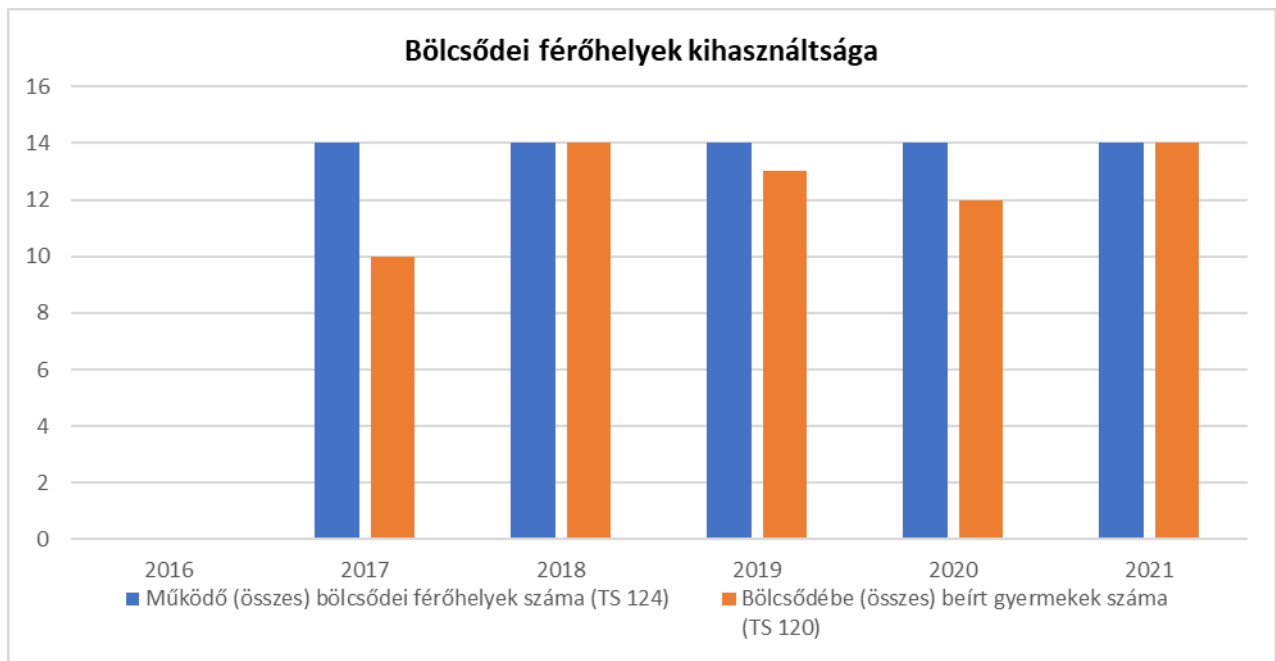
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsödei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsödei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsödei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsödei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	14	10
2018	0	0	0	0	0	0	14	14
2019	0	0	0	0	0	0	14	13
2020	0	0	0	0	0	0	14	12
2021	0	0	0	0	7	7	14	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő feladata a növekedés, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak minden esetében az ide vonatkozó családvédelmi és szociális jogszabályok alapján közfeladatot ellátó személyként jár el hivatalosan a családgondozó.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az Szt. alapján a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.²⁶

Anyaoththon, családok átmeneti otthona településünkön nem található.

²⁶ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 64. § (1) bek.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Kézműves tevékenységek, vallási közösségek, népitánc, énekkari tevékenységek, festőművészet hagyományörző tevékenységek aktívan működnek a faluban.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

- **A nők** elhelyezkedési nehézségeivel kapcsolatban a közfoglalkoztatásnak nagy jelentősége van. A dolgozni akaró nők részére ennek keretében lehetőséget biztosítunk a munkavállalásra.
 - Az iskolai szünetekben a gyermekek napközbeni felügyeletét különböző programokkal igyekszünk megoldani (focitábor, cserkésztábor, különböző tánctáborok, családi napközi otthon) Nemzetiségi Önkormányzatok támogatásával a tábor költsége elenyésző.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
nők elhelyezkedési nehézségei	munkahelyteremtés elősegítése
részmunkaidő hiánya, munkahelyek hiánya, vidékre utazás, ingázás nehézségei,	foglalkoztatók megkeresése, közlekedés javításának elősegítése
a gyermekek napközbeni felügyelete az iskolai szünetekben nem megoldott	nyári gyermekétkeztetés, és nyári gyermekfelügyelet
nők mentális és egészségi állapotának romlása	szűrővizsgálatok kibővítése, számának növelése
alacsony iskolázottság	helyben szervezett tanfolyamok

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Idős embereknél is az emberi méltóság, szociális biztonság érdekében hosszú távú, világos programokra van szükség.

A 65 év felettek száma 1,66 milliőről 1,89 millióra, aránya 16,6%-ról 19,3%-ra nőtt 2010-ről 2019-re.²⁷ A demográfiai helyzet változása „erőteljes hatással van a szociális védelmi rendszerekre, nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, és megnöveli az igényt a tartós időskori ápolás-gondozásra.”²⁸ Az idősödő társadalomban nő a jelentősége a kor alapú diszkriminációnak (ageizmusnak). „Az idősödés nemcsak a gazdaságilag fejlett és fejletlenebb társadalmakban okoz különböző gondokat, hanem különböző kezelést követel egyazon államon belül is konjunktúra és válság idején. A gazdasági krízisek befolyásolják a munkaerő piacot, ahol

²⁷ MNTFS 2030. p.70.

²⁸ MNTFS, 2030. p.19.

jelen vannak a munkaerőpiacra belépni kívánó fiatalok, és az azt elhagyni kívánó, és elhagyni nem kívánó idősebb munkavállalók.”²⁹

Az idősgyennek választ kell adnia számos lényeges, és sürgető³⁰ kérdésre:

Különösen a feminizációra. A demográfiai trendek régóta a nők hosszabb életkilátásait mutatják, és a nők, akik jövedelme még mindig kisebb, mint a hasonló képzettségű és munkakörű férfiaké, idősen is kisebb nyugdíjra számíthatnak, előzvegyülten pedig – ha vannak – gyermekeik vagy a köz támogatására inkább rászorulnak, mint a családban élő idősek.

Választ kell adnia az izolációra, az elmagányosodásra. A gyermekek számának csökkenése és a nukleáris család terjedése miatt az idős emberek egy része elszigetelődik.

Választ kell adnia az ún. Handicap jelenségre. A fogyatékosokkal élők öregkora nehezebb, mint a társadalmi többségé, sőt a fogyatékoság sok esetben éppen időskorban bontakozik ki, a fehér és a más színű botok, a hallókészülékek, a szemüvegek, a „tolószékek” az idősebb generációk körében gyakoribbak.

Választ követel a gettósodás jelensége. Nem annyira regionális értelemben, mint inkább „leépülő településrész vagy épület” értelmében az idősek által lakott házak, területek a kevésbé trendi, kevésbé ellátott vidékekre helyeződnek, avagy az előregedő környéket az új típusú szolgáltatások – még akár az iskola is – elkerülik.

Gazdasági, társadalmi és kulturális tökeszegénység. A járadékok és juttatások értékének csökkenése jobban érinti az időseket, és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket nehezíti, amely szolgáltatások például a mozgásban akadályozottak esetében létfontosságúak lehetnek az önálló élet lehetőségét például az önálló élelmiszer-beszerzést, avagy a temető vagy az utolsó barátok, rokonok meglátogatását veszélyeztethetik. Amit nem használ, leépül. Ha nem beszélnek, nem vesznek részt közös cselekvésekben, nem kapnak és nem adhatnak szeretetet, akkor az emberek kulturálisan, mentálisan és fizikailag leépülnek. Generációk tapasztalatai, élményei és érzésvilága múlhat ki – reméljük, nem teljesen nyomtalanul. Ha nem segítik, segítjük, az időseket például az infokommunikációs technológiák elsajátításában akkor ők az elmagányosodnak.

Választ kell adnunk a legális migráció kérdésére is. A fiatal éveikben szívesen látott, migráns munkaerő a társadalombiztosítás, és teljes kapcsolatrendszeré révén a befogadó országban marad időskorában, ahol még sincsen úgy otthon, mint a kibocsátó országában.

Nagyon nagy feladat, hogy a negatív tendenciákat ellensúlyozzuk tudatos politikával, olyan fejlesztésekkel, amelyek képesek választ adni a demográfiai tendenciákra..

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

2021. évben településünkön a 60 év felettiek aránya az összlakosság (2987 fő) több mint 25,6%-a. (331 fő férfi, és 434 fő nő). Sok idős alacsony nyugdíjjal rendelkezik, különösen a volt mezőgazdasági dolgozók. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta lehetőségektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több, mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény. A szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás keretében az időseknek igény szerint házhoz szállítja az önkormányzat az ebédet, akinél kell kitarítanak. Az idősek nappali ellátása keretében működő idősek klubja 25 fő számára nyújt lehetőséget a szabadidő hasznos eltöltésére, a mindennapi teendőikkel kapcsolatos

²⁹ MAKKOS Nándor : Kor alapú diszkrimináció a közszolgáltatásban JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): 21 5 pp 24-30 (2019). p.24.

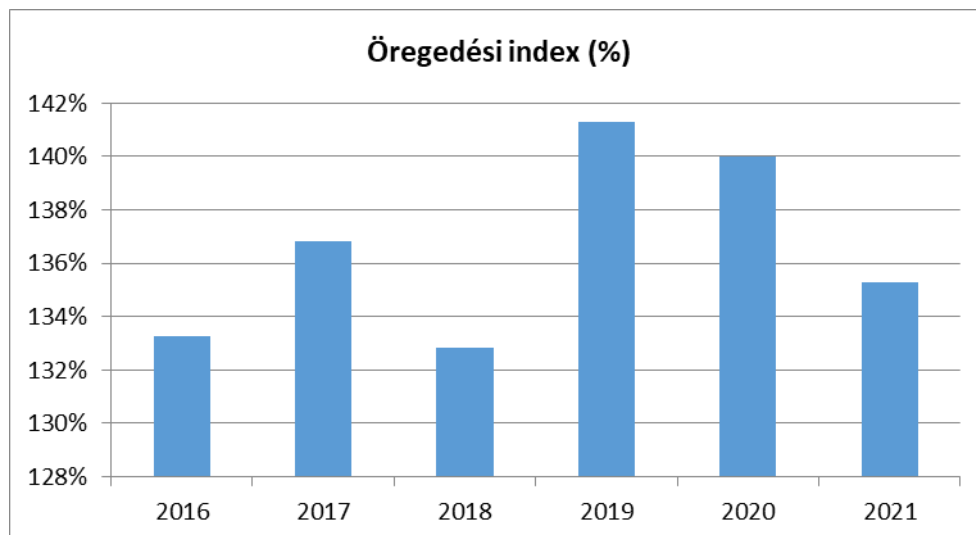
³⁰ Forrás: BORZA Beáta (szerk.): „Méltóképpen Időskorban” Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának időügyi projektje, Budapest, 2011. p. 6-7.

segítségnyújtásra. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az idősekre, évente, hagyományosan megrendezi az idősek napját, támogatja a helyi hagyományőrző szerveződéseket, önképzőkört.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	505	379	133,25%
2017	509	372	136,83%
2018	514	387	132,82%
2019	537	380	141,32%
2020	546	390	140,00%
2021	560	414	135,27%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

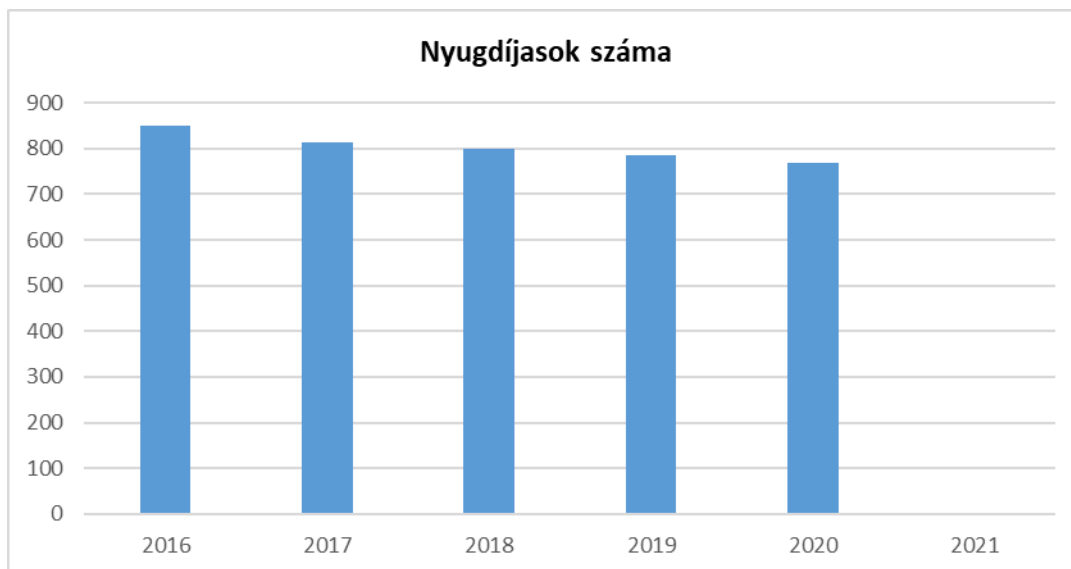
2021-ben a 65 év feletti állandó lakosok száma emelkedett, de nagyobb arányú emelkedés figyelhető meg a 0-14 éves korú állandó lakosok számában. Arányaiban nézve az öregedési index csökkent.

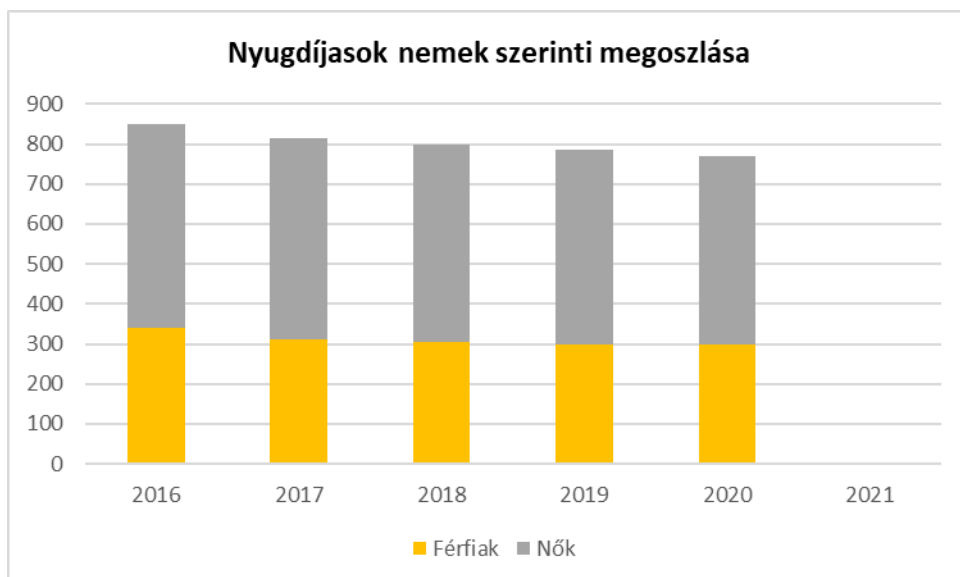
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	339	510	849
2017	310	503	813
2018	304	495	799
2019	298	487	785
2020	299	470	769
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az elmúlt 5 év adatait figyelve, egy enyhe csökkenés figyelhető meg a nyugdíjasok számánál.

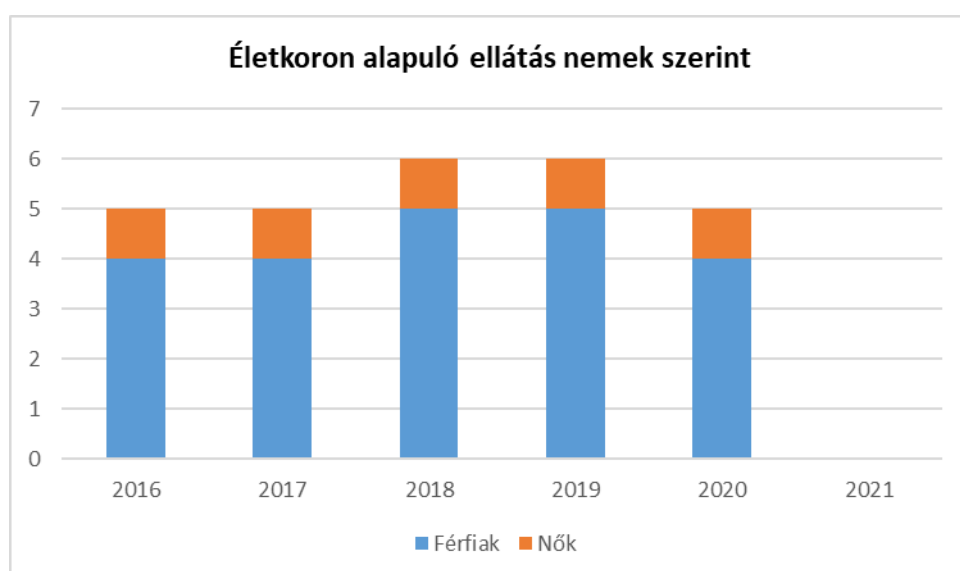

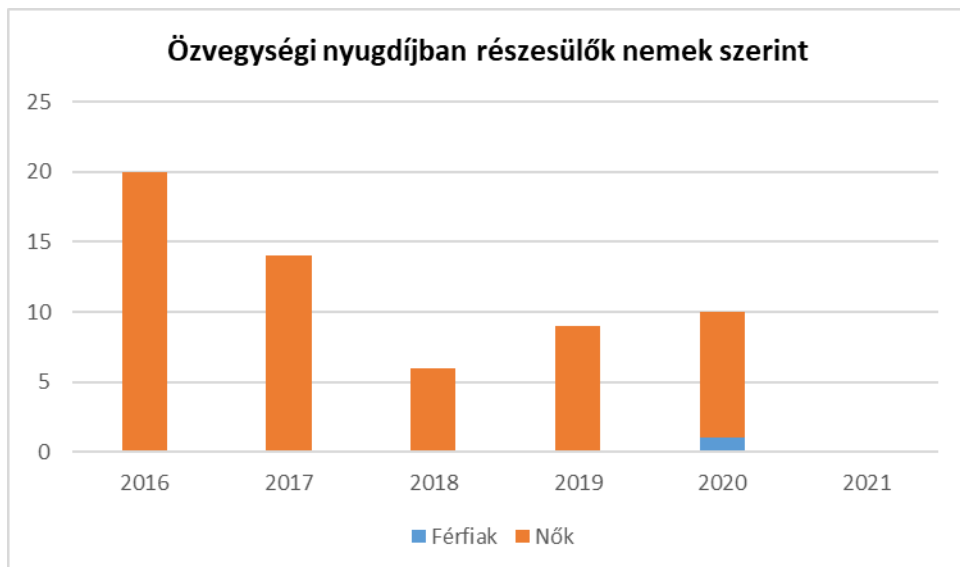
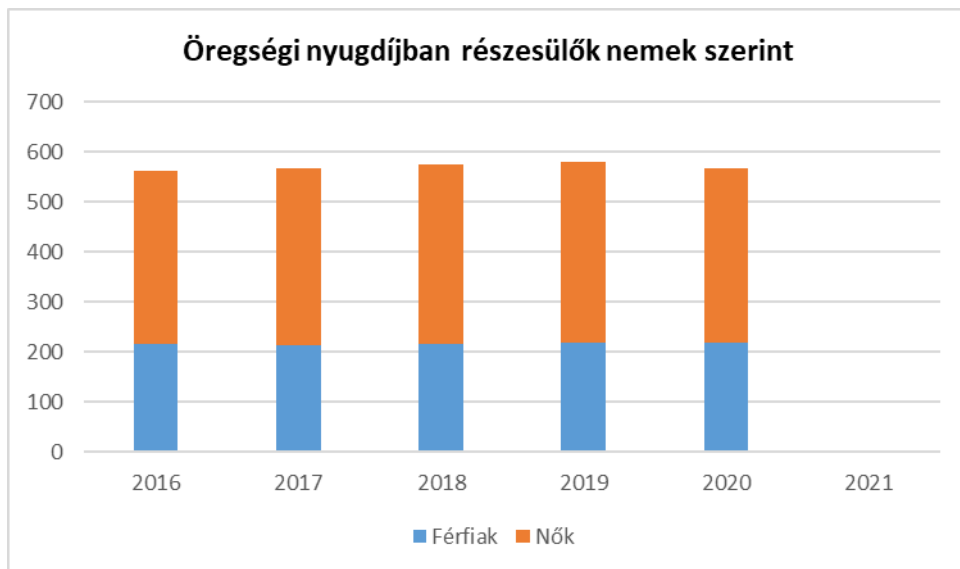
Községünkben a nők nagyobb arányban részesülnek nyugdíjban illetve különböző nyugellátásban, mint a férfiak.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	4	1	216	346	0	20	n.a.
2017	4	1	214	353	0	14	0
2018	5	1	216	358	0	6	0
2019	5	1	219	361	0	9	0
2020	4	1	219	347	1	9	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Jelenleg a fiatalok már könnyen találnak munkát, mert munkaerő piaci helyzetük kedvezőbb. Az idősebbek számára is egyre több munkalehetőség nyílik, de egészségi állapotuk miatt nem feltétlen tudják elfogadni a számukra felajánlott munkát. Településünkön rehabilitációs ellátásban részesülő személyeket foglalkoztató nonprofit vállalkozás közel 20 ellátottat – egészségkárosodottat – foglalkoztat. Az öregségi nyugellátásban részesülő személyek foglalkoztatása a fentiek miatt nem jellemző.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresői száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	94	109	112	99	125	109
41-45 év (TS 042)	Fő	12	12	10	9	19	10
	%	12,77%	11,01%	8,93%	9,09%	15,20%	9,17%
46-50 év (TS 043)	Fő	9	13	10	8	10	10
	%	9,57%	11,93%	8,93%	8,08%	8,00%	9,17%
51-55 év (TS 044)	Fő	13	9	12	7	3	7
	%	13,83%	8,26%	10,71%	7,07%	2,40%	6,42%
56-60 év (TS 045)	Fő	11	15	12	9	23	14
	%	11,70%	13,76%	10,71%	9,09%	18,40%	12,84%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4	11	25	22	25	40
	%	4,26%	10,09%	22,32%	22,22%	20,00%	36,70%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla:6.2.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A tevékeny időskor az idősek életében a településen legfőképpen az otthoni háztáji gazdálkodás és a vallási élet terén jellemző.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Hátrányos megkülönböztetést foglalkoztatás területén nem tapasztaltunk.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A település lakossága a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Községünkben biztosítottak és elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások. A településen található ezen felül még postahivatal és gyógyszertár is.

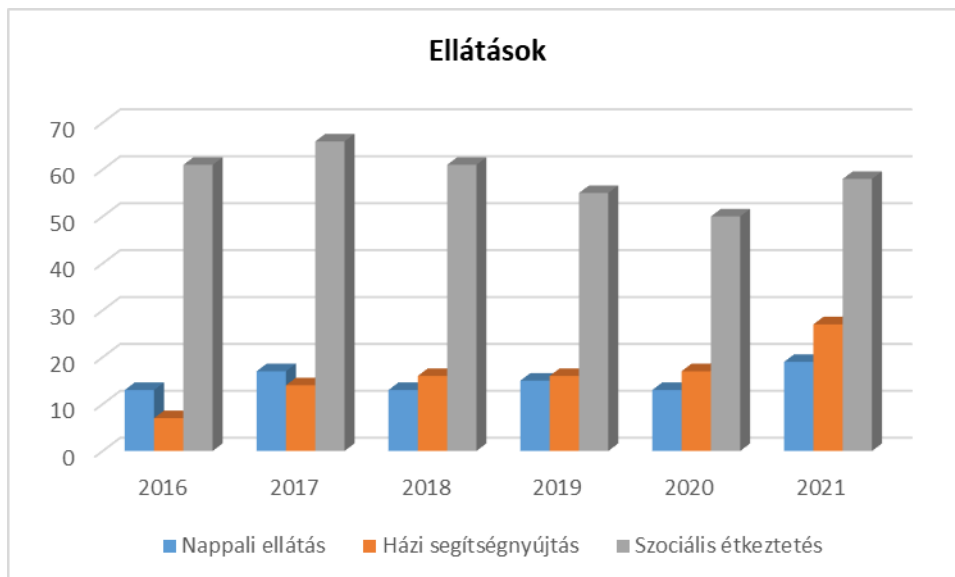
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése teljesen megoldott. Szakellátás, és kórház a környező 3 nagyvárosban van.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	505	13	7	61
2017	509	17	14	66
2018	514	13	16	61
2019	537	15	16	55
2020	546	13	17	50
2021	560	19	27	58

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla:6.3.1.;

A házi segítségnyújtás és a falu/tanyagondnoki szolgáltatás, olyan feladata a családsegítésnek, mely nappali melegedőtől távolmaradó idős emberek esetében is biztosítja az idős emberek szociális, és közszolgáltatásokhoz való hozzáférését.

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy számára a saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes. Az ellátás az igénylő, illetve annak törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. Ezt követően felméri az igénylő egészségi, szellemi és fizikai állapotát, megállapítják a gondozási szükséglet mértékét, és ennek megfelelően a szükségletekhez igazodóan állapítják meg a részére nyújtott szolgáltatásokat.

A falu/tanya gondnoki szolgáltatás olyan szociális alapellátási forma, amelyet főállásban, teljes munkaidőben (heti 40 óra), közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott falu/tanya gondnok alkalmazásával és a szolgáltatás jellegéhez igazodó gépjármű üzemeltetésével

biztosítanak, csökkentve ezzel az aprófalvak és a külterületi lakott helyek szolgáltatás- és intézményhiányból eredő hátrányait.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A feladat magában foglalja a közművelődési alapszolgáltatások megszervezését, meghatározott pénzügyi támogatás biztosítását, valamint a helyi lakosság képviselőjének biztosítását a közművelődési feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Magában foglalja továbbá a művelődő közösségek létrejöttének elősegítését, működésük támogatását, fejlődésük segítését, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítását (a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítását. E feladat tartalmazza továbbá a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítását, az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítását, a tehetség gondozás és tehetségfejlesztés feltételeinek biztosítását, valamint a kulturális alapú gazdaságfejlesztést).

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított, az egyes kulturális szolgáltatásokat az idősök egyre gyakrabban veszik igénybe. Célunk ennek még nagyobb kiterjesztése.

E cél megvalósítása érdekében kívánjuk a helyi könyvtár bővítését, valamint az IKSZT keretein belül még több közművelődési program szervezését:

- az írni-olvasni tudás fejlesztését,
- az egész életen át való önképzést,
- az oktatás különböző szinterein folyó tanulást, számítógép használat fejlesztését
- a közéletben való részvételhez szükséges állampolgári tudnivalók és jogi szabályozás megismerését,
- a gazdaság, kultúra, a tudomány és művészet kérdéseiben való eligazodáshoz szükséges információk és tudásanyag megszerzését, a szabadidő hasznos eltöltését.

b) idősök informatikai jártassága;

Idősök informatikai jártassága egyre inkább jellemző, és a jártasság iránti igény is nő.

c) a generációk közötti programok.

Az Önkormányzat által szervezett programokban több generációs korosztály vesz részt.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Településünkön nemzetiségi népdalkórusok működnek, akik szintén elsősorban az idősök részére szerveznek összejeveteleket, közös éneklést, különféle kulturális programokat. Ezen felül egyházi szervezésű imádkozó csoportok is működnek.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
elsődleges bűnözői célpontok lehetnek	polgárőrség támogatása, idősök tájékoztatása, térfigyelő rendszer bővítése
elmagányosodás	idősök otthona helyben, számítógép használói tanfolyam idősök számára, közösségépítő programok szervezése
egészségügyi problémák halmozódása	szűrővizsgálatok szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel, csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében a jogalkotó alkotott törvényt. A Fot. 2. § (1)–(5) bekezdése alapján az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkorai lehetőségeivel összhangban. „Az ésszerű alkalmazkodás a fogyatékkal élő személyek igényeihez történő alkalmazkodást jelenti. Magában foglalja különösen meglévő létesítmények átalakítását, és olyan új épületek létrehozását, melyeket fogyatékkal élők is használhatnak, valamint olyan munkahelyi szerkezetátalakítás, részmunkaidős vagy módosított munkarendek, áthelyezés egy üres állásba, berendezések vagy eszközök beszerzését és módosítását, valamint vizsgák, képzési anyagok vagy szakpolitikák megfelelő kiigazítását vagy módosítását, illetve minősített olvasók vagy tolmácsok biztosítását és egyéb hasonló alkalmazkodást a fogyatékkal élők igényeihez. Az AB szerint az „ésszerű alkalmazkodás” az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását, pl. az egyetemes tervezés által. Az „egyetemes tervezésen” a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a „fogyatékossgal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.”³¹

A „Semmit róluk nélkülünk” James Charlton 1998-ban megjelent könyvének címe, melyet az MNTFS 2030 így fogalmaz meg: „a közösségi részvétel és támogatás elve az egyenlő jogok alapján: a bizalomra, aktív részvételre, partneri együttműködésre építve a programok tervezésébe, végrehajtásába és ellenőrzésébe be kell vonni a célcsoportok így a roma közösség, a helyi

³¹ MAKKOS Nándor : Egészségen alapuló diszkrimináció és ésszerű alkalmazkodás a közszférában JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXII. évfolyam 3. szám május-június pp 16.-20. (2020).

önszerveződések és a közigazgatás képviselőit.” Az alapelv így vonatkozik a fogyatékkal élő szervezetekre személyekre is.³²

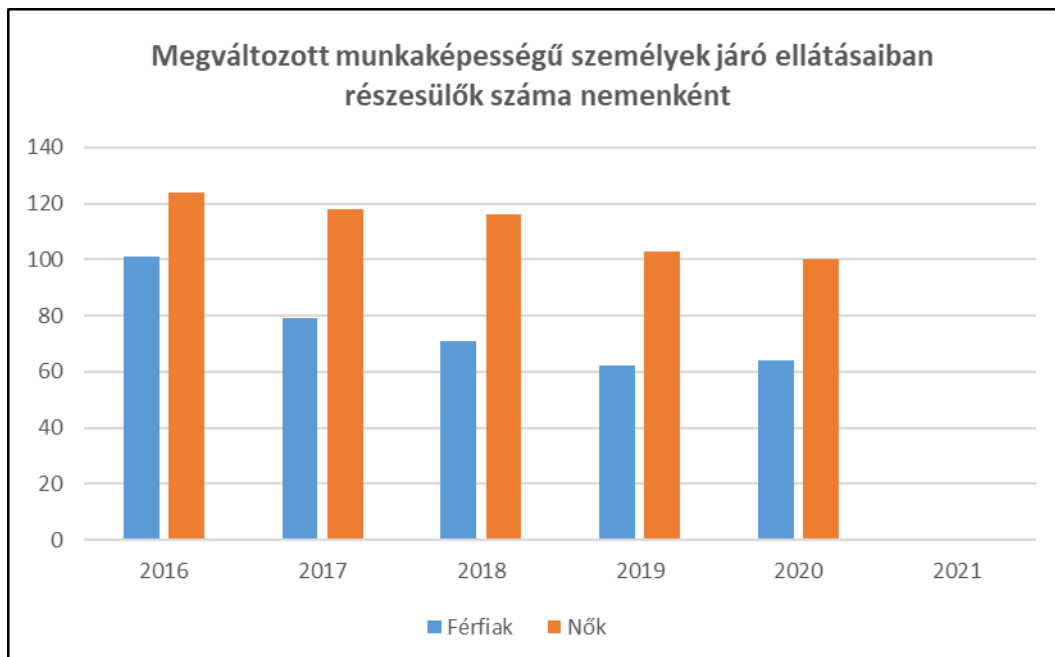
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerőA fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	101	124	225
2017	79	118	197
2018	71	116	187
2019	62	103	165
2020	64	100	164
2021	n.a.	n.a.	-
Forrás: TelR, KSH Tstar			

³² MNTFS 203, p. 23.

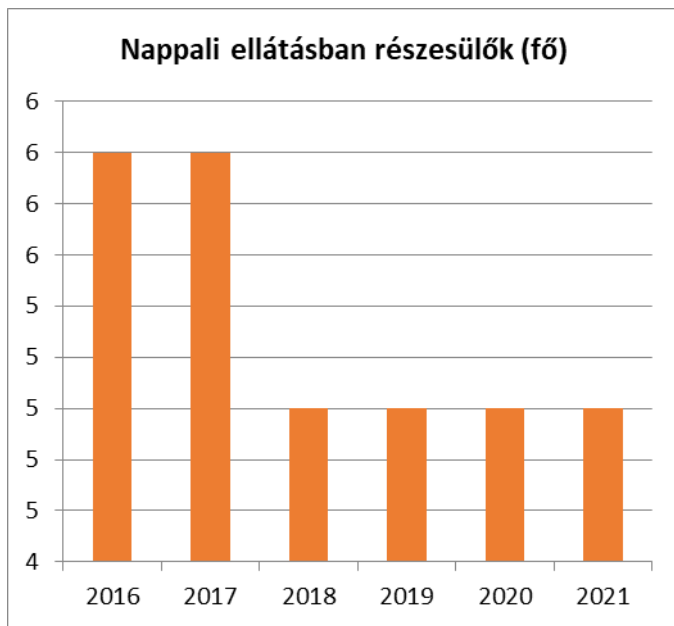

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásában a nők száma kiemelkedő.

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	6
2017	6
2018	5
2019	5
2020	5
2021	5

Forrás: TelR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Fogyatékkal élő személyeket önkormányzati fenntartású intézményekben közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatunk.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A családsegítő szolgálat rendszeresen tájékoztatást kap a kalocsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályától a jelenleg megjelent álláslehetőségekről, az álláskereső tájékoztatást kap a teendőiről, lehetőségeiről.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A hátrányos megkülönböztetést a foglalkozás területén nem tapasztaltunk

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Településünkön működik az önkormányzat által is támogatott „Hit és Fény” katolikus közösség dusnoki „Kisded Nyáj” csoportja, mely a fogyatékkal élő személyeket karolja fel.

Tevékenységük:

- Kirándulások szervezése
- egészségügyi szűrés megszervezése,
- szükségletek felmérése,
- közösségi, kulturális programok szervezése (mozgásos, kézműves, dráma stb)

A csoport szervezői mindezt a hozzátartozók bevonásával szervezik.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A helyben működő családsegítő munkatársai nagy figyelmet fordítanak arra, hogy a fogyatékos személyek fogyatékosági támogatásban részesüljenek, valamint ha lehetőség van rá, olyan hozzátartozót keresnek, aki ápolásukat, gondozásukat vállalja, és ápolási díjban részesülhet

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Szakorvos véleménye alapján adható a rehabilitációs ellátás, melyet az illetékes Kormányhivatalban kell megkérni.

Heti egy alkalommal az önkormányzatnál a kormányhivatal által kirendelt ügyintézőnél helyben elintézendő, nem kell vidékre utazni ügyintézés céljából a fogyatékos, idős embereknek.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Intézményeink – ahogy az alábbi táblázat is mutatja – nagyrészt akadálymentesek. A helyi fogorvosi rendelőt akadálymentesítettük, valamint a családsegítő irodát akadálymentes környezetbe helyeztük át. A 2017. évben kerül sor az I. sz. orvosi rendelő, és a fogorvosi rendelő teljes felújítására, valamint akadálymentesítésére.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettsége megoldott. Lakóépületek akadálymentesítettségének elősegítése érdekében a helyben működő Mozgáskorlátozottak Egyesülete minden igénylő mozgáskorlátozott számára segítséget nyújtott lakások akadálymentesítési pályázat benyújtásában. Szolgáltató épületek közül a helyi postahivatal nem akadálymentes.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Akadálymentes munkahelyről nincs tudomásunk. Az élelmiszerboltok többsége akadálymentesített.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége egyre több helyen megoldott

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.) településünkön nincsenek.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) településünkön nincs.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat által működtetett Gondozási Központban igyekeznek programokat szervezni az idősök és a fogyatékosok számára. Kézművesfoglalkozásokon (hímzés, varrás, papírdísz hajtogatás) keresztül egy közösségépítés veszi kezdetét. A szabadidő hasznos eltöltése megnyugtató számukra, így fontosnak érzik magukat.

7.5 A fogyatékossgal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az önkormányzat igyekszik maximálisan odafigyelni a fogyatékosok igényeire és segíteni őket. (az ebéd házhozszállítása, mozgásukban korlátozott emberek a helyi nappali napközi otthonba szállítása).

Az önkormányzat előtérbe helyezi az esélyegyenlőség betartását.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
ügyintézési, közlekedési nehézségek	parkok, közösségi közlekedés színtereinek akadálymentesítése, járdaépítés és felújítás, útfelújítás

- A házi gondoskodás, valamint a házi segítségnyújtás keretein belül az igénylők száma emelkedett. Ügyintézési problémáinkban házi gondozóink, családsegítő munkatársaink nyújtanak segítséget.

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Önálló képességek hiánya	A megmaradt képesség fejlesztése gondozói módszertanok segítségével.
Problémamegoldó képességek hiánya	Képességfejlesztés
Közös cél, összefogás megfogalmazásának hiánya	Közösségi programok szervezése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Dusnok területén működő civil szervezetek:

- A Dusnoki Sportegyesület: fontos célkitűzése a sport népszerűsítése a lakosság körében
- A Dusnoki Kulturális egyesület: célja a lakosság, bevonása a kulturális életbe, rendezvények szervezése
- Polgárvédelem: feladatuk a lakosság biztonságának biztosítása
- Dusnoki Horgászegyesület: a szabadidő hasznos eltöltéséhez nyújt kiváló lehetőséget

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A településünket jól működő partnerség jellemzi a civil szektorral, az egyházzal és a nemzetiségi önkormányzatokkal. Támogatjuk, és nagy hangsúlyt fektetünk a horvát nemzetiségi oktatás és a gyermekek támogatására. Az egyházi szektorral való kapcsolatunkat is jó együttműködés jellemzi. Minden évben támogatást nyújt az önkormányzat az egyházi és civil szervezeteknek, (pl.: cserkészcsapat) mely szervezetek aktívan részt vesznek a község életében, rendezvényein.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

A települési önkormányzat törekszik partner kapcsolatok kiépítésére, a hatékonyabb együttműködés végett.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége A nemzetiségi önkormányzatok a hátrányos helyzetű roma gyermekek, a jó képességű német gyermekek, valamint a horvát tanulók támogatásában vállalnak kiemelkedő szerepet. Hátrányos helyzetű gyermekek táborozásához nyújtanak támogatás évente egyszer, nemzetiségi pályázatokkal támogatják a gyermekeket. Rendezvényeket szerveznek a hagyományok bemutatására, melyek nagyon népszerűek az idősebb lakosság körében.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A Gyermejjóléti Szolgálat és a családsegítők együttműködési megállapodást kötöttek a helyi KARITASZ Szervezettel, a helyi egyházzal, a Kincskereső Dráma műhellyel illetve a „Hit és Fény” Egyesülettel.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Minden szereplő a saját kompetenciáján belül mozog.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Dusnok Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában fontos szerepet tölt be a program megvalósulásának nyomon követése. Ennek eszközei:

- Az eredményesség értékelése, ellenőrzése két évente történik. Az értékelés eredményeinek nyilvánossá tétele kapcsán a személyes adatok védelmének biztosítására kiemelkedő figyelmet kell fordítani.
- Szükséges minden elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, tájékoztató kiadványok, rendezvények, lakossági fórumok, helyi kábeltévé stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzeti önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

10. A HEP IT részletei

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - alacsony iskolai végzettség - fejlesztési lehetőségek hiánya, forráshiány 	<ul style="list-style-type: none"> - életvezetési tanácsadás szervezett formában, -kapcsolat a közműszolgáltatókkal, -pályázati források feltárása, -helyben szervezett képzések, -általános iskolai munkahely bemutató propaganda
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - korai fejlesztés lehetőségének hiánya, - gyermekpszichológus hiánya, - nyári gyermekétkeztetés és felügyelet 	<ul style="list-style-type: none"> -korai fejlesztés lehetőségének megszervezése helyben, bizonyos időközönként kijáró pszichológus, -nyári gyermekétkeztetés megszervezése, önkéntesek bevonása
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - elmagányosodás - elhanyagoltság - egészségügyi problémák halmozódása - elsődleges bűnözői célpontok lehetnek 	<ul style="list-style-type: none"> idősek otthona helyben, - számítógép használói tanfolyam, - közösségépítő programok szervezése, - házi segítségnyújtás, - szűrővizsgálatok szervezése, - polgárőrség támogatása, - térfigyelő rendszer bővítése
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - nők elhelyezkedési nehézségei - részmunkaidő hiánya - a gyermekek napközbeni felügyelete az iskolai szünetekben nem megoldott - munkahelyek hiánya, vidékre utazás nehézségei - nők mentális és egészségi állapotának romlása - alacsony iskolázottság 	<ul style="list-style-type: none"> - munkahelyteremtés elősegítése, - vállalkozók, munkáltatók megkeresése, informálása, -részmunkaidős foglalkoztatások ösztönzése - iskolai szünetekben gyermekfelügyelet, - szűrővizsgálatok kibővítése, - tanfolyamok szervezése
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - ügyintézési és közlekedési nehézségek - kevés jövedelem 	<ul style="list-style-type: none"> - szociális gondozás bővítése, - parkok, közösségi közlekedés és információ színtereinek akadálymentesítése, - járdaépítés felújítás, útfelújítás
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>		

2. Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és minden más nemzetiségű ember békésen, a másikat segítve él egymás mellett.

Fontos számunkra az, hogy a mélyszegénységben élők alapszükségletei biztosítva legyenek, képesek legyenek tenni önmagukért.

Kiemelt területnek tartjuk, a gyermekek egészséges testi és pszichikai fejlődését, biztonságos, örömteli növekedését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök biztonságára, egészségügyi ellátottságára, helyükre a családban és a falu közösségében.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az azonos elbírálást, megbecsültséget, lehetőségadást a munkára.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők elfogadására, segítésére.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nincsenek hátrányosan megkülönböztetve.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők támogatáshoz jussanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek támogatását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök gondozására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, a nemen alapuló esélyek előmozdítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódás a országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Foglalkoztatási arányok javítása	Foglalkoztatási nehézségek; munkanélküliek jövedelmi helyzetének romlása	Munkanélküliek bevonása a közmunkaprogramokba foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, mezőgazdasági munkába bevonás lehetősége,	Gazdasági program	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Rövidebb i., hosszabb i., közfoglalk. pályázatok benyújtása, munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítése	Polgármester	2028.12.31.	rövid i., hosszabb i., pályázatok beszámolóira	Polgármesteri hivatala humán erőforrásainak pályázaton elnyert pénzügyi támogatás	Pályázat, pályázatban leírt fenntarthatósági szempontok alapján.	Nincs együttműködés
2	Rászorultak	Az	A	Gazdasági	Új Roma	Kormányhiva	Polgármester	2028. 12.	Tájékoztató	Egy fő	Hosszú	Nincs

	részére történő információ szolgáltatás	önkormányzat által igénybe vehető ellátások információ hiányában nem elérhetőek, nem tudják a rászorult személyek igénybe venni, mert nem tudják a lehetőségeket.	rászorultaknak megfelelő tájékoztatás nyújtása, családsegítő kolleganővel történő együttműködés,	program	Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	tal Foglalkoztatási osztályával történő egyeztetés	er. családsegítő, szociális ügyintéző	31.	ások száma, tájékoztatáson résztvevők száma	előadó, előadótere m, 30 szék	1 távon önkormányzati forrásból fenntartható	együtt működés és
3	Munkanélküliek helyzetének segítése	Nem minden munkanélküli regisztráltja magát a Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályán.	A rászorultaknak megfelelő tájékoztatás nyújtása, családsegítő kollegával, szociális ügyintézővel történő együttműködé s	Gazdasági program	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	A Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályával történő egyeztetés	Polgármester, szociális ügyintéző	2028. 12. 31.	Az intézkedés eredményessége Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztály fogadókészégétől függ	Egy fő előadó, előadótere m, 30 szék	Hosszú távon önkormányzati forrásból fenntartható.	Nincs együtt működés és
4	Belterületi utak, járdák felújítása, építése az idősök, fogyatékkal élők és gyermekek	Az utak kiépítettsége, állapota, hiánya olyan körülmény, ami meghatározza a lakosság	Rövid, közép és hosszú távon is a megfelelő életvitel kialakításához szükséges közlekedési feltételek	Az intézkedés célja összhangban áll a település közép és hosszú távú	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. „Legyen jobb a gyermekekn	TOP_PLUSZ-1.2.3-21-BK1-2023-0027 elnyert pályázat A projekt során önkormányza	Polgármester	2024. 10. 31.	Az új vagy a felújított útvonalak hossza. A projekt végrehajtás a következő	A tervezett beruházásokat a TOP-PLUSZ program által elérhető forrásokra alapozva	Saját önerőből és pályázati forrásból fenntartható	Nincs együtt működés és

	közlekedési feltételeinek a javítása, biztonságosabbá tételében	különösen az idősek, fogyatékkal élők és gyermekek – mindennapi életvitelét, és biztonságát. A belterületi utak zöme felújításra szorul. Az utak építése, javítása, folyamatosan megújuló feladat, melynek elmulasztása különösen az esélyegyenlőségi szempontból	biztosítása	programjával, gazdasági programmal	ek” Nemzeti Stratégia	tulajdonú lakóutcák kerülnek felújításra (Bara u., Nyárfa u., Vágóhíd) amely utcák fontos szerepet töltenek be a BARA szabadidőpark megközelítésében.			ben akívánjuk szolgáltatásnak és az utak kapacitásának jelentősen javulnia kell felújított vonalak mentén	megvalósítani. De hosszabb távon elképzelhető, hogy megnyílhatnak számunkra más pályázati források is.		
5	Mini bölcsőde létesítése a kisgyermekes anyák munkába állásának, nők esélyegyenlőségének és a 3, illetve 4 év	A bölcsőde a családban (vagy csonka családban) nevelkedő 3, illetve 4 év alatti gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű	Rövidtávon: az anyagi erőforrások megteremtése. Középtávon: a hatékony működés való fenntartása.	Az intézkedés célja összhangban áll a település közép és hosszú távú programjával, gazdasági	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Egy 8 gyermek elhelyezésére alkalmas, mini bölcsőde komplex működtetési feltételeinek a megteremtése	Polgármester	2021. 12. 31. megvalósult	A szakmai szervezete értékelése és a szakmai szervezete által meghatározott indikátorok	A humán források biztosítása saját erőből, az óvoda-bölcsőde funkciót ellátó intézmény keretében. A tervezett	Saját erőből fenntartató	Nincs együtt működés

	alatti gyermek nevelési feltételeinek javítása érdekében	nevelését, gondozását biztosítja, miközben lehetővé teszi az édesanya (a szülők) számára a munkavégzést. Jelenleg 3 gyermeket visznek más településre bölcsődébe, de ennél többen igényelnék a szolgáltatást.		tervvel						beruházást a Belügyminis- terium által kiírt pályázat keretében elérhető forrásokra alapozva kívánjuk megvalósíta- ni.		
--	---	---	--	---------	--	--	--	--	--	---	--	--

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Szabadidős, szünidei foglalkozások m megszervezés e	Táborozási, szabadidős foglalkozások hiánya problémát okoz a szülőknek és a gyermekeknek .	Gyermekek számára biztosítani a megfelelő szabadidős tevékenysége at, táborozási lehetőségeket Táborunk alaptevékenys ége, hogy a táborozó gyerekek természetben, mozgásos, kézműves, alkotó	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. „Legyen jobb gyermeknek ek” Nemzeti Stratégia	Dusnoki Német Nemzetiségi Önkormányz at támogatása, aönkéntesek toborzása.	Dusnoki Német Nemzetiség i Önkormán yzat	2023. 07.A 31.	07.A programo kban részt vevő gyermek k száma. (20 fő gyermek támogatás a biztosított) MECSEK -SÓSTÓ település	Dusnoki Német Nemzetiségi Önkormány zat (pályázattal főnyert anyagi forrás	Dusnoki Német Nemzetis égi Önkorm ányzat által fenntart ható.	Nincs együtt működ és
---	---	--	---	----------------------	--	---	---	---------------------------	---	---	--	--------------------------------

			tevékenységek mellett német ismeretekkel gyarapodjanak										
2	Gyermekek szabadidős testmozgása	Játszótér kialakítása.	Játszótér építése	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Játszótér kialakítása	Polgármester	2024. 12. 31.	12.	Játszótér elkészítése.	Pályázaton keretében biztosított anyagi erőforrás.	A megvalósítás után önkormányzati forrásból hosszú távon fenntartható.	Nincs együttműködés és

III. A nők esélyegyenlősége

1	Anyák elhelyezkedésének segítése	GYES lejárta után nehéz az anyák elhelyezkedése, munkában történő visszakерülése GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Az anyák – GYES lejárta utáni – munkakeresésének elősegítése, megkönnyítése.	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Internetes időszakonkénti – álláslista megküldése a feliratkozott személyeknek az aktuális környékbeli állásokról.	Polgármester, családségítő	2028. 12. 31.	12.	Internetes információnyújtások száma	Személyi erőforrások szükségesei.	Hosszú távon, önkormányzati forrásból fenntartható	Nincs együttműködés és
2	Krizishelyzetben lévő személyek	Nincsenek krizishelyzetben igénybe vehető	Széles körű tájékoztatás ezen intézmények	Gazdasági program, Szociális Szolgáltatás	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőség	Széles körű lakossági tájékoztatás az igénybe	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	12.	Információnyújtások száma	Személyi erőforrások szükségesei	Önkormányzati forrásból hosszútáv	Nincs együttműködés és

		szolgáltatások (pl.: családok átmeneti otthona, anyathon	címéről, befogadó készségéről.	tervezési Konceptió	ét Elősegítő Nemzeti Stratégia	vehető szolgáltatásokról a rászorulóknak					on fenntartható	
IV. Az idősök esélyegyenlősége												
1	Idős lakosok segítésébe lakosság, civilszervezetek, egyházak bevonása	Közszolgáltatók igénybevétele ez való esélyük csökken egészségi állapotuk romlása és önellátó képességük hiánya következtében.	Az idősöknek folyamatos segítségnyújtás. A közszolgáltatásokhoz való nagyobb esélyű hozzáférés biztosítása.	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Idősügyi Nemzeti Stratégia	Idős lakosok, civil szervezetek bevonása az idős emberek segítésére. egyházak bevonása az idős emberek segítésére.	polgármester, polgármesteri hivatal köztisztviselői	2028. 12. 31.	A civilszervezetek és az önkéntes segítők dokumentálásával kapcsolatos tevékenységek.	Önkormányzat és érintett civilszervezetek humán erőforrása.	A civilszervezetek és lakossággal történő folyamatos együttműködés elengedhetetlen.	Nincs együttműködés és
2	Már működő Nyugdíjas KLUB népszerűsítése	A nyugdíjasok szociális kapcsolatai beszűkültek. Sokan egyedül élnek	Az eddig működő nyugdíjas klub népszerűsítése, hogy minél több aktív, egyedül élő idős kívánjon a részese lenni. Így megakadályozva az elmagányosodást az idősöknek. A közösségi	Gazdasági program.	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Idősügyi Nemzeti Stratégia	Nyugdíjas Egyesület támogatása, programok, kirándulások szervezésében történő segítségnyújtás.	Polgármester, Gondozási Központ vezető	2024. 12. 31.	Pályázatok száma.	Személyi és anyagi erőforrások biztosítása az önkormányzat részéről, pályázati lehetőségek felkutatása, pályázatokon történő részvétel.	Önkormányzati, és pályázati forrásból fenntartható.	Nincs együttműködés és

			programok számának növelése, kirándulások szervezése.									
3	Nagyi-Net!	Idősek informatikai ellátottsága alacsony	Idősek, nyugdíjasok számára számítógépes tanfolyamok szervezése ingyenesen vagy alacsony részvételi díjjal.	Gazdasági program, Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Idősügyi Nemzeti Stratégia	Számítógépes tanfolyam további megszervezése	Polgármester, művelődésszervező	2028. 12. 31.	Az ilyen jellegű tanfolyamok tartásával kapcsolatos oktatási alkalmak száma. Oktatáson résztvevő személyek száma.	Oktatói díjak, terembérlés ára. Pályázati forrásból számítógépek vásárlása, karbantartása	Önkormányzati forrásból fenntartható.	Nincs együttműködés és

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Középületek, járdák, parkok, akadálymentesítés	Középületek nem teljesen akadálymentesítettek. Közterületen történő mozgásukban akadályoztatva vannak.	Az intézmények teljes körű akadálymentesítésének kialakítása. Biztosítani számukra a járművel való közlekedést a közterületen.	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Országos Fogyatékosügyi Program	Középületek átépítése, az akadálymentesítésnek megfelelően. Közúthálózat javítása	Polgármester, Intézmények vezetői	2028. 12. 31.	Pályázatokon történő részvétel, pályázati lehetőségek felkutatása.	Humán, és pénzügyi erőforrások.	Pályázatokból, anyagi erőforrás megléte esetén hosszú távon fenntartható	Nincs együttműködés és
2	Foglalkoztatás elősegítése	A településen egyedül a PRO-TEAM NON PROFIT	A megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának támogatásának	Gazdasági program, szociális Szolgáltatás tervezési	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia,	Az otthonról végezhető és távmunkában történő részvétel	Polgármester, szociális ügyintéző	2028. 12. 31.	Távmunkában történő támogatások száma	Egy fő előadó, 1 előadótere, 30 szék humán	Hosszú távon önkormányzati forrásból	Együttműködés és az Önkormányza

		<p>KFT foglalkozik megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásával.</p> <p>Szükség lenne a meglévő feltételek javítására (akadálymentesítés), hogy minél kényelmesebben, zökkenőmentesen tudják végezni az itt dolgozók a munkájukat.</p>	elősegítése, tájékoztatás a cégek részére az igénybevehető kedvezményekről.	Koncepció	Országos Fogyatékosok Ágügyi Program	támogatása, együttműködés az illetékes munkaügyi központtal.				<p>erőforrás, Önkormányzat segítségével (az épület bérleti díjának átvállalása) ezzel segítve az ott dolgozó mozgáskorlátozott embereket.</p>	fenntartható	ttal (az épület bérleti díjának átvállalása) Humán erőforrás
--	--	--	---	-----------	--------------------------------------	--	--	--	--	--	--------------	--

3.1 A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

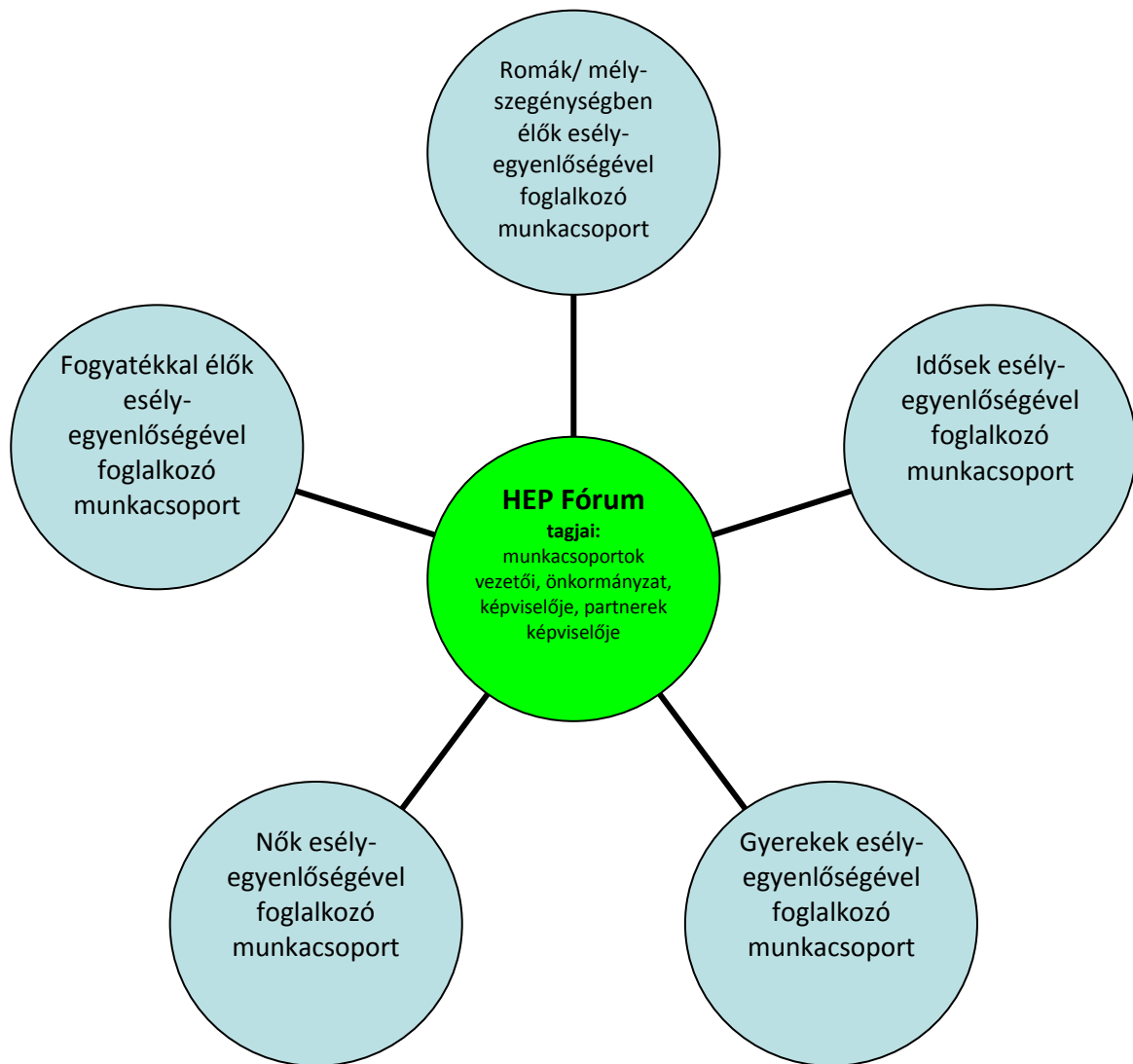
Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,

- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a

figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, például évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás